

Informations- och kommunikationsteknik som socialpedagogiskt redskap inom småbarnspedagogisk verksamhet

Anton Blomqvist & Charlotta Forsèn

EXAMENSARBETE	
Arcada	
Utbildningsprogram:	Det sociala området
Identifikationsnummer:	5910 & 5911
Författare:	Anton Blomqvist & Charlotta Forsèn
Arbetets namn:	Användande av informations- och kommunikationsteknik som socialpedagogiskt redskap inom småbarnspedagogisk verksamhet
Handledare (Arcada):	Carina Kiukas
Uppdragsgivare:	Svenska bildningstjänster i Esbo
Sammandrag: Vårt samhälle fokuserar allt mer på digitala tjänster. Denna utveckling har noterats i den reviderade versionen av den nya Grunderna för planen för småbarnspedagogik som betonar mediafostran som en del av den pedagogiska verksamheten. Svenska bildningstjänster i Esbo stad gav oss därför i uppdrag att undersöka hur denna pedagogiska verksamhet förverkligas på daghem och förskolor i Esbo, samt hur införandet av IKT upplevts av personalen. Tidigare forskning visar att IKT kan användas som ett pedagogiskt verktyg för att stöda barns utveckling, samt för att lära barn problemlösning. Vårt syfte med examensarbetet har varit att undersöka hur barnens användande av IKT som ett socialpedagogiskt verktyg motsvarar riktlinjerna i Grunderna för planen för småbarnspedagogik. Vi har också undersökt vilka exempel på god praktik personalen kunnat ge, samt vilka utvecklingsbehov de uttryckt. Våra frågeställningar var: Hur och när använder barn IKT redskap under dagvårdstiden? Hur motsvarar användandet målsättningarna i grunderna för planen för småbarnspedagogik? Vad anser personalen om pekplattor som socialpedagogiskt redskap på daghem och förskola? Vilka utvecklingsmöjligheter ser personalen, vilka exempel på god praktik kan de ge och hurdana resurser behövs? Som metod använde vi semistrukturerade gruppintervjuer tillsammans med personalen från tre daghem och två förskolor. Allt som allt intervjuade vi 13 personer. Intervjuerna transkriberades och därefter gjorde vi en innehållsanalys med hjälp av meningskoncentrering. I resultatet lyfte personalen upp det pedagogiska användande; informationssökning, kreativt skapande och förbättrade möjligheter till pedagogisk dokumentation. De IKT redskap som användes var främst pekplattor och smartboards. Analysen visade att användandet stämmer överens med riktlinjerna i Grunderna för planen för småbarnspedagogik. Vår slutsats är att man inom dagvården och förskoleverksamheten i Esbo använder IKT som ett socialpedagogiskt redskap enligt de fem kompetenserna i Madsens bildningsblomma. De utvecklingsbehov vi vill lyfta fram är bättre IT-säkerhet och flera fortbildningar om pedagogiska applikationer för barn.	
Nyckelord:	Daghem, IKT, Digitala verktyg, Socialpedagogiskt redskap, Grunderna för planen för småbarnspedagogik, Mediafostran, Digitalisering, Förskola
Sidantal:	51
Språk:	Svenska
Datum för godkännande:	

DEGREE THESIS	
Arcada	
Degree Programme:	Social studies
Identification number:	5910 & 5911
Author:	Anton Blomqvist & Charlotta Forsèn
Title:	The use of information- and communication technology as a social pedagogical tool in early childhood education
Supervisor (Arcada):	Carina Kiukas
Commissioned by:	Svenska bildningstjänster i Esbo
Abstract: Our society is focusing more and more on digital services. This development has been noted in the revised version of the new National curriculum for early childhood education and care, which is emphasizing on media education as a part of the educational practice. Swedish Educational and Cultural Services in Espoo gave us therefore a commission to examine how this social educational practice is being implemented in daycares and pre-schools in Espoo as well as how the introduction of ICT is perceived by the staff. Earlier research shows that ICT can be used as a social educational tool to support children's development and teach the children problem solving. Our purpose is to examine how the children's use of ICT as a social educational tool corresponds the directives in the National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care. We also examined what kind of good examples the staff could give about the use of ICT and what kind of development need there is. Our questions were: How and when do children use ICT tools during daycare? How does it correspond with the directives in the National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care? What do the staff think of the tablets as social education tools in day care centers and pre-schools? What opportunities for development do the staff see, what examples of good practice can they provide and what resources are needed? As a method, we did four semi-structured group interviews with staff from three daycares and two preschools. Altogether, we interviewed 13 people. The interviews were transcribed and then we made a content analysis with the help of opinion concentration. In the result, the staff highlighted the pedagogical use; information retrieval, creative creation and improved possibilities for educational documentation. The ICT tools used were mainly tablets and smartboards. The analysis showed that the use is in line within the guidelines of National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care. Our conclusion is that day care and preschool activities in Espoo use ICT as a social education tool according to the five skills in Madsen's formation flower. The development needs we want to highlight are better IT security and more training courses on educational applications for children.	
Keywords:	Daycare, ICT, Digital tools, Social educational tool, National Core Curriculum for Early Childhood Education and Care 2016, Media education, Digitization, Preschool
Number of pages:	51
Language:	Swedish

INNEHÅLL

1	Inledning.....	6
2	Bakgrund.....	7
2.1	Arbetslivsrelevans	7
2.2	Grunderna för planen för småbarnpedagogik och IKT	8
2.2.1	<i>Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo och IKT.....</i>	<i>9</i>
2.2.2	<i>Läroplan för förskoleundervisning på svenska i Esbo och IKT</i>	<i>9</i>
2.3	Grunderna för planen för småbarnspedagogik och pedagogisk dokumentation	10
2.4	Arbetsfördelning och avgränsning	10
2.5	Tidigare forskning	11
2.5.1	<i>Pekplattor och barns utveckling</i>	<i>12</i>
2.5.2	<i>Pekplattor och problemlösning</i>	<i>14</i>
2.5.3	<i>Personalens användande av IKT med barn</i>	<i>15</i>
3	Syfte och frågeställningar	16
4	Teoretisk Referensram	17
4.1	Socialpedagogiska aspekter på grunderna för planen för småbarnspedagogik	17
4.2	IKT som socialpedagogisk verksamhet.....	19
5	Metod.....	22
5.1	Enheter och insamling av data	23
5.2	Etiska överväganden	24
5.3	Intervjuguide	25
5.4	Transkribering.....	26
5.5	Analys	26
5.6	Trovärdighet och generaliserbarhet	27
6	Resultat	27
6.1	Informanter	28
6.2	IKT på daghemmen och i förskolorna	30
6.2.1	<i>Användande av IKT i praktiken</i>	<i>30</i>
6.3	Personalens syn på användandet av IKT i barngrupp	31
6.3.1	<i>Fördelar med IKT och goda råd</i>	<i>32</i>
6.3.2	<i>Utvecklingsbehov</i>	<i>33</i>
7	Resultatanalys och grunderna för planen för småbarnspedagogik.....	34
7.1	Pedagogisk dokumentation och barnens delaktighet.....	36

7.2	Verksamhetskultur och socialpedagogiskt användande	37
7.3	Utvärdering och utveckling	39
8	Diskussion	41
8.1	Resultatdiskussion.....	41
8.2	Metoddiskussion.....	46
Källor		49
Bilaga 1 - Intervjuguide		51
Bilaga 2 – Brev till daghemmen		52

1 INLEDNING

Vi har valt att skriva vårt examensarbete om barns användande av IKT (Informations- och kommunikationsteknik) på tre olika dagvårdsenheter och en förskole-enhet i Esbo, och om personalens perspektiv på introduktionen av elektroniska leksaker och redskap i verksamheten. Examensarbetet kommer att ha ett gemensamt syfte men vi kommer att arbeta kring olika forskningsfrågor som fokuserar på olika perspektiv.

Användandet av IKT på daghem har inte varit helt okontroversiellt utan kritiska röster har även tagit upp de negativa delarna som kan framstå med tekniken. Hansson (2017) skriver om forskningar som har gjorts påvisar att barn som använder skärmar börjar prata senare. Hansson skriver att studierna visar att barn under två år inte bör ha någon skärmtid alls för det kan störa hjärnutvecklingen. Tabermann (2016) skriver i en nyhetsartikel att finländska barn och ungdomar rör på sig allt mindre och att pekplattorna alltmer pekas ut som den stora boven. Sveriges Radio (2017) rapporterar om en brittisk studie som påvisar att mycket skärmtid stör sömnen för småbarn. Forskarna i studien kunde se ett starkt samband mellan hur länge barnen satt vid en pekskärm och hur mycket de sov. Orsaker till varför barnen störcdes av skärmtittande undersöktes inte. Brunell (2017) skriver i en nyhetsartikel att barnombudsmannen Tuomas Kurttila vill minimera användningen av smart teknik de första åren i skolan. Han anser att om man ger tekniken alltför stor plats i undervisningen hotas grundfärdigheterna, som läsför-mågans utveckling. Ward (2013) berättar om att användandet av pekplattor hos småbarn har gått så långt att vissa barn kommer att behöva terapi för att bli av med beroendet.

De kritiska rösterna till barns användande av IKT är en etablerad del och behövs för att kunna förbättra och stärka rätt sorts användning av IKT-redskap på daghemmen. Det här är inte helt enkelt, eftersom vi anser att IKT främst används inom arbetsrelaterade uppgifter och under fritiden. Utifrån detta har det varit svårt att utforska hur IKT har använts på ett pedagogiskt sätt inom daghem och förskola.

I dagens samhälle blir de digitala verktygen allt viktigare och tjänster digitaliseras i allt snabbare takt. Bara i Finland har användandet av IKT stadigt ökat under de senaste åren och nästan alla finländare under 55 år använde internet dagligen (Finlands officiella sta-

tistik 2016). Finländare använder IKT-redskap för informationssökning, för kommunikation, för att följa med sociala medier och för att sköta diverse olika ärenden. (Finlands officiella statistik 2016). Med tanke på hur vanligt användandet av IKT är i dagens samhälle är det bra att man tidigt stiftar bekantskap med de olika IKT-redskapen som finns för att utveckla en klok digital kompetens.

2 BAKGRUND

Vi har valt att skriva detta examensarbete då vi båda är intresserade av IKT i största allmänhet och ser ett behov av att undersöka hur man implementerar användandet på olika instanser i samhället. Vi är också nyfikna på hur personalen upplevt införandet av IKT som en del av verksamheten och hurdana åsikter det finns om barnets användande av IKT på daghemmet.

Vi har båda arbetserfarenhet från både daghem och förskola, men ingendera av oss har använt IKT aktivt i verksamheten. Vi är dock övertygade om att vi båda kommer att arbeta med det i framtiden då det ingår i den nya Grunderna för planen för småbarnspedagogik.

I detta arbete kommer vi att nämna IKT en hel del, vilket är förkortningen för *informations- och kommunikationsteknik*. Till termen IKT ingår allt från olika sorters datateknik till olika sorters telekommunikation och medier som informationshantering. När vi nämner IKT inom vårt arbete håller vi oss specifikt till pekplattor och smartboards då Svenska bildningstjänster i Esbo stad använder sig av den tekniken på sina daghem och förskolor.

2.1 Arbetslivsrelevans

Vår uppdragsgivare för detta arbete är Svenska bildningstjänster i Esbo stad, med detta projekt vill tjänstemännen ta reda på hur IKT används i dagvården. Vi skulle enligt önskemål av uppdragsgivarna från Svenska bildningstjänster i Esbo stad att undersöka hur användandet av IKT fungerat i praktiken på de olika dagvårdsenheterna i staden genom att intervjua personalen på tre olika enheter. Vi hade även möjlighet att fara till en för-

skola och undersöka hur införandet av IKT fungerat för dem. I vårt arbete har vi lagt vårt fokus främst på daghemmen då detta var frågan utifrån vår uppdragsgivare. Vi kände ändå att det är viktigt att ta upp hur det har implementerats i förskolan och hur det har fungerat där. Genom att man nu har börjat med mediafostran och digital kompetens på daghemmen, bör barnen ges en möjlighet att få grundläggande färdigheter i mediafostran och digital kompetens så att alla kan fortsätta på en jämlik nivå i grundskolan.

Vårt mål är att kunna ge en övergripande bild på hur användandet ser ut från olika perspektiv och hur väl användandet motsvarar målsättningarna i styrdokumentet grunderna för planen för småbarnspedagogik. Vi hoppas att vi genom detta arbete även kan ge exempel på god praktik, vad som underlättar användandet av IKT-redskap på daghemmen och förskolor. Genom att använda korrekta benämningar om användandet är det enklare att kunna övertyga föräldrar att det finns pedagogiska möjligheter för användandet och att IKT-redskap inte enbart används för spel. Då väldigt mycket i världen är digitaliserat och mera tjänster blir det i framtiden är detta en kompetens och färdighet som blir alltmer relevant för framtidens vuxna.

2.2 Grunderna för planen för småbarnspedagogik och IKT

Grunderna för planen för småbarnspedagogik är ett nationellt styrdokument vars uppgift är att ge grundläggande föreskrifter för hur småbarnspedagogen ska utformas på ett kvalitativt sätt på varje dagvårdsenhet i Finland. Alla kommuner ska göra upp en egen lokal plan för hur de kommer att förverkliga föreskrifterna från grunderna från planen för småbarnsfostran i praktiken. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 8–9)

I grunderna för planen för småbarnspedagogik ingår också målsättningar för att lära barnen digital kompetens. Barnen ska tillsammans med personalen få pröva på att använda digitala verktyg för att kommunicera, spela, för att göra kreativa uppgifter eller att ha som hjälpmedel. Barnen ska förstå de digitala verktygens roll i vardagen och i samhället. Personalens roll är att skapa en trygg lärandemiljö där barnen själva kan undersöka och observera de digitala verktygen på ett tryggt sätt. Personalens roll är också att använda de digitala verktygen för att dokumentera verksamheten. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24)

Grunderna för planen för småbarnspedagogik inkluderar digitala verktyg och kommunikationsmedel som redskap för småbarnspedagogen för att skapa en bra och mångsidig lärandemiljö. Även barnens egna digitala verktyg kan användas om det är ändamålsenligt efter att man kommit överens med vårdnadshavarna. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 32)

2.2.1 Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo och IKT

För att stärka den digitala kompetensen ska barn tillsammans med personalen undersöka och observera olika digitala verktyg för att se hurdan roll informations- och kommunikationstekniken har i vardagen. Genom att ge barnet möjligheter att göra fler försök för att producera något, göra något tillsammans med andra barn, arbeta självständigt, med hjälp av digitala verktyg främjar man deras kreativa tänkande, samarbetsförmåga och läsfärdighet (Svenska bildningstjänster, Resultatenheten 2017 s.20).

2.2.2 Läroplan för förskoleundervisning på svenska i Esbo och IKT

Förskoleundervisningen i Esbo har en egen läroplan som baserar sig på den nationella läroplanen för förskoleundervisning (Esbo stad 2016 s. 3). I läroplanens värdegrund ingår en målsättning om att utveckla en ny digital läromiljö och ett öppet sinne för nya redskap och arbetssätt (Esbo stad 2016 s. 6). Den digitala kompetensen betonas speciellt mycket i Esbo (Esbo stad 2016 s. 8).

Den digitala kompetensen innebär att alla barn inom förskoleundervisningen i Esbo ges en möjlighet att lära sig använda och pröva på olika informations- och kommunikationsredskap, som spel eller digitala tjänster. Dessa ska användas för att stöda barnens lärande, deras kreativa förmågor och de ska ges möjlighet att producera själva. Bland annat ska förskolebarnen i Esbo få öva på att skapa digitala sagor och berättelser och få producera texter med hjälp av digitala verktyg (Esbo stad 2016 s. 26). Den digitala kompetensen ses som en viktig färdighet som krävs för att bli en delaktig medborgare i samhället och något som behövs i vardagen och i det framtida studielivet. (Esbo stad 2016 s. 10)

2.3 Grunderna för planen för småbarnspedagogik och pedagogisk dokumentation

Pedagogisk dokumentation är en arbetsmetod för att hjälpa personalen planera, genomföra, utvärdera och utveckla verksamheten. Genom pedagogisk dokumentation samlar man barnens kunskaper, färdigheter, intressen och behov, vilket sedan ska bli grunden för planeringen av verksamheten. Målet med den systematiska dokumentationen är att personalen skall lära sig känna det individuella barnet och förstå relationerna barnen emellan och för att få förståelse för hur barnen och personalen kommunicerar med varandra under verksamheten. Syftet med pedagogisk dokumentation är att förverkliga småbarnspedagogisk verksamhet utgående ifrån barnet. Den information som man får av den pedagogiska dokumentationen skall användas för att kontinuerligt utveckla och anpassa verksamheten efter barnens behov och intressen (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 37).

Enligt planen för småbarnspedagogik på svenska i Esbo innebär pedagogisk dokumentation även uppföljning av barnets lärande och utveckling. Dessutom innebär det planering av småbarnspedagogiken som baserar sig på systematisk observation och dokumentation om barnet och barngruppen i olika situationer. Genom personalens anteckningar och iakttagelser av barnet, barnets egna produkter, diskussioner med barnet, foton, filmer, språkliga observationsscheman, barnets självvärdering, samt barnets plan lär personalen känna barnet och hur barngruppen fungerar. Detta för att vidare planera den småbarnspedagogiska verksamheten (Svenska Bildningstjänster, Resultatenheten 2017 s. 33–34).

2.4 Arbetsfördelning och avgränsning

Vi valde att dela upp arbete och se det ifrån två olika synvinklar. Anton Blomqvist fokuserade på barns användande av IKT i verksamheten. Hur ser användandet ut i praktiken på daghemmen och förskolorna, och vilka möjligheter det finns att vidareutveckla användandet av IKT som ett socialpedagogiskt redskap.

Charlotta Forsèn fokuserade på personalens kunskaper i IKT användandet med barn, samt vilka möjligheter, utmaningar och förbättringsförslag personalen såg med att använda IKT som ett socialpedagogiskt redskap.

Vår målsättning, som uppfylldes, var att hålla fyra stycken intervjuer där vi båda var närvarande. Vi delade upp så att vi hade huvudansvaret för två intervjuer var. Den som hade huvudansvaret skötte intervjuandet och höll diskussionen till temat, samt såg till att alla åsikter kom fram. Den andras uppgift blev att sköta ljudinspelningen, anteckna och observera, samt att komma med stödfrågor vid behov.

Efter att vi hållit våra intervjuer transkriberade vi de intervjuer som vi har haft huvudansvaret för. Efter transkriberingen analyserade vi tillsammans det material vi hade fått, men vi hade hela tiden huvudansvaret för de egna forskningsfrågorna.

Vårt arbete innefattar barns användande av IKT på daghem och förskolor samt hur personalen ställer sig till det, men undersöker inte personalens användande av IKT eller barnens användande av IKT utanför daghemmen och förskolor.

2.5 Tidigare forskning

Vi har sökt efter forskning om barns användande av IKT på daghem eller liknande institutioner eller forskning om personalens upplevelse av användandet av IKT med barn. Vår målsättning var att hitta artiklar som visar på vilka sätt IKT kan användas pedagogiskt med barn och hur man med hjälp av IKT kan stöda barns utveckling. Vi ville även inkludera en artikel om hur personal upplevt användandet av IKT för att kunna jämföra med informanternas upplevelser.

De mest relevanta artiklarna är från databaserna: EBSCO, SAGE och Science direct.

Våra viktigaste sökord:

CHILDREN, I-PAD or TABLET or TOUCHSCREEN, PRE-SCHOOL TEACHERS, EARLY CHILDHOOD EDUCATION or DAYCARE CENTERS or PRE-SCHOOLS

2.5.1 Pekplattor och barns utveckling

Vi hittade fyra relevanta vetenskapliga artiklar om hur pekplattor kan stöda barns utveckling generellt:

Den första artikeln är en observationsstudie gjort i London där 7 barn i åldern 1.5 – 3 år fick rita med fingerfärg och på en pekplatta, hälften ritade med fingerfärg först och den andra hälften ritade först på en pekplatta. Undersökningen filmades från många olika vinklar för att kunna analysera motoriska rörelser, om barnet använde en eller två händer, bara pekfingret, ett annat finger eller flera fingrar. (Crescenzi et al. 2014)

Resultatet visade att barnen ritade på väldigt olika vis beroende på om de ritade på papper eller pekplatta. De ritade mera, snabbare och längre strykningar på pekplattan och de gjorde också mera invecklade mönster jämfört med pappret. Barnen hade lättare att koncentrera sig på uppgiften och rita mer komplexa mönster då de kunde rita färdigt utan avbrott för att ta mera färg. (Crescenzi et al. 2014)

Användandet av pekplatta istället för papper innebär dock att flera sensoriska funktioner försvann då barnen inte längre fick pröva på olika material och konsistenser, vilket anses vara viktigt under småbarnsåren. Därför rekommenderar Crescenzi et al. (2014) att man använder pekplattor för att öva färger och precision men fingerfärg och papper för mer kreativa stunder.

I den andra artikeln studerade Couse & Chen (2010) 43 stycken barn i åldern 3–6 år, hur deras förmåga att hantera och anpassa sig till pekplattor var, samt hur effektivt man kunde motivera barnen till att använda pekplattor för att rita på. De observerade varje barns interaktion med pekplattan individuellt för att se om det fanns någon skillnad i användandet beroende på åldern. De använde teoretisk grund för att sedan kunna djupare förstå erfarenheterna av användandet av pekplattor ifrån barnen och pedagogerna. Studien pågick under sex veckor och hade fyra olika faser. Den första fasen var att barnen blev introducerade till pekplattan. Barnen hade också en uppvärmningssession i hur ritprogrammet fungerade där de fick experimentera. Den andra fasen gick ut på att barnen fick rita ett självporträtt på pekplattan. Den tredje och fjärde fasen var både för barnen och för pedagogerna en intervju fas där de fick berätta hur de kändes att använda pekplattor.

Resultatet visade signifikanta skillnader på hur väl barnen anpassade sig till att hantera pekplattorna i de olika faserna och hur engagemanget ökade med åldern. Intresset bland barnen var högt för att lära sig att rita på pekplattorna och pedagogerna ansåg att resultatet på teckningarna på pekplattorna var från normala till över förväntan jämfört med traditionella metoder. Barnen kunde snabbt anpassa sig till pekplattorna och tekniska problem som uppstod i och med lärandet visade sig inte vara något problem, utan barnen insisterade på att fortsätta (Couse & Chen 2010).

Den tredje studien var en observationsstudie där Geist (2012) observerade hur småbarn i åldern 2–3 år använde pekplattor och hurdan deras interaktion med pekplattorna var. Observationerna utfördes med två olika barngrupper i två olika miljöer. Den ena miljön var en observation av forskarnas egna barn i en naturlig miljö, i hemmet. Den andra miljön utspelade sig med 20 stycken barn i åldern 2–3 år på ett daghem. Det som Geist ville ta reda var hur småbarn, i åldern 2–3 år, samspelade med pekplattor för att jämföra med interaktion med traditionella datorer. Hur självstyrda barnen var i användandet med pekplattor och hur mycket vuxenhjälp behövdes det? Hur påverkade barnens aktivitet på datorer och pekplattor deras sociala interaktion med andra barn och vuxna? Var pekplattor utvecklingsmässigt lämpliga för småbarn?

Resultatet visade att det inte var några större skillnader i de två olika miljöerna. Småbarn kan så tidigt som i tvåårs ålder naturligt samspela med pekplattors gränssnitt på ett sådant sätt som särskiljer från traditionella datorer samt barnens förmåga att arbeta och utforska individuellt är mycket större än jämfört med traditionella datorer (Geist 2012).

Att använda pekplattor på daghem ska ses som ett meningsfullt verktyg för att stärka barnens pedagogiska erfarenheter. Eftersom barn kommer att växa upp i ett samhälle där tekniken konstant förnyas, är det viktigt att de introduceras till IKT-redskap i tidig ålder (Geist 2012).

Piotrowski & Krcmar (2017) genomförde en studie där man undersökte barns reaktioner till interaktiva e-böcker som lästes upp högt respektive e-böcker som inte var interaktiva. Tidigare forskning har visat att verbal interaktion och haptisk respons är de viktigaste delarna att studera om man vill veta hur bra barn lär sig utifrån pekplattor och andra medier. Studien utfördes med 78 barn som blev indelade i två olika grupper, de med interaktiva e-böcker och de utan interaktiva e-böcker. I e-boken fanns det 46 inter-

aktiva bilder. När e-boken lästes upp tittade man således efter relevanta och irrelevanta kommentarer till berättelsen, samt när och hur ofta barnen tryckte på de interaktiva bilderna. För att klargöra när barnen tryckte på de interaktiva bilderna hade man delat upp det i fyra kategorier; under tiden som sidan lästes högt, när sidan hade blivit färdigläst, under tiden som sidan lästes och ännu efter att sidan blivit färdigläst och tryckte inte alls på de interaktiva bilderna under något moment av sagan.

Resultatet visade att barnen hade tryckte mellan 7–223 gånger med ett genomsnitt på 88 gånger på de interaktiva bilderna. Av dessa var det 51.9% av barnen som tryckte på de interaktiva bilderna efter att sidan hade lästs färdigt, medan 6.6% tryckte på de interaktiva bilderna medans sidan lästes. Det var 14.6% av barnen som tryckte på de interaktiva bilderna både under tiden sidan lästes och efter att sidan lästs klart, 26.9% av barnen tryckte inte alls på de interaktiva bilderna. Den verbala interaktionen med barnen för relevanta kommentarer ifrån berättelsen, både från de med interaktiva böcker och dom utan, kom väldigt sällan. Barnen som hade interaktiva e-böcker gjorde mera signifikanta relevanta respektive irrelevanta kommentarer till berättelsen (Piotrowski & Krcmar 2017).

Piotrowski & Krcmar (2017) diskuterar hur det är om att implementera interaktiva bilder i e-böcker för barn. Då de interaktiva bilderna till majoriteten används ifall det finns och ska man uppmuntra det eller inte. Får barnen någonting ut av det eller är det mest distraherande. För tillfället anser de att det är för tidigt för att svara på. De fortsätter med att deras studie bara skrapade på ytan och borde göras mera forskning för att förstå bättre.

2.5.2 Pekplattor och problemlösning

Vi hittade en relevant vetenskaplig artikel om huruvida barn kan lära sig problemlösning med hjälp av pekplattor:

Artikeln undersöker om barn som lär sig problemlösning på en pekplatta kan använda den kunskapen på ett tredimensionellt fysiskt objekt. 50 australiensiska barn i åldern 4–6 år fick pröva att lösa ett tredimensionellt pussel (Tower of Hanoi). Hälften av barnen endast använde det fysiska pusslet och den andra halvan också fick pröva på att lösa det

på en pekplatta. Till sist fick alla barn göra pusslet i den tredimensionella fysiska formen. Ytterligare 18 barn deltog senare i studien. Dessa fick enbart göra det tvådimensionella pusslet på en pekplatta tre gånger innan de fick pröva lösa det tredimensionella fysiska pusslet. De jämförde sedan hur bra dessa tre grupper löste det tredimensionella pusslet efter att ha övat antingen på en pekplatta eller med det fysiska objektet. (Antoniou et al. 2015)

Resultatet visade att det inte fanns en signifikant skillnad mellan grupperna när man jämförde hur bra de löste det tredimensionella pusslet den sista gången. Resultatet visade också att barnen lärde sig problemlösning på pekplattan och att det räckte med att barnen övade på pusslet tvådimensionellt på skärmen för att de skulle klara av att lösa pusslet i sin tredimensionella form. Baserat på resultaten kan man dra slutsatsen att barn klarar av att överföra kunskaper de lärt sig digitalt till det verkliga livet. (Antoniou et al. 2015)

2.5.3 Personalens användande av IKT med barn

Vi hittade en relevant vetenskaplig artikel om personalens användande av IKT i verksamheten:

De Vires (2013) undersöker hurdan teknologi barntädgårdslärare i Australien använder för musikstunder och varför de väljer att använda eller inte använda den sortens teknologi som barnen använder hemma för musik. Undersökningen gjordes i två faser. Först fick 185 barntädgårdslärare ett frågeformulär skickat till sig med frågor om hurdan teknologi de använde på musiklektionerna. I frågeformuläret ingick också frågan om De Vires skulle få komma och observera en musikstund på barntädgårdslärarens daghem. Observationen var den andra fasen och han fick ett jakande svar 9 gånger. Till observationen hörde en kort avslutande intervju på 15–20 minuter med personalen för att diskutera observationerna. Även resultaten från frågeformuläret användes som diskussionsunderlag i intervjun.

Frågeformuläret visade att den vanligaste använda teknologin var cd-spelare i olika former, sedan multimedia som tv och dvd. Digital teknologi som tabletter, Mp3 spelare

och musikleksaker användes minst. Teknologin användes främst för att sjunga, dansa och lyssna på musik. Barnträdgårdslärarna använde en viss sorts teknologi för att CD:n, Dvd och videon gav material, gjorde att barnen vågade sjunga med och gjorde barnen mer intresserade av musik. Bara några använde teknologin för att de upptäckt att barnen använde den hemma. (De Vires 2013)

Orsakerna till att en viss teknologi inte användes var främst kostnaderna för införskaffandet och för upprätthållandet av den. Den näst vanligaste orsaken var avsaknad av kunskap i hur teknologin används för musik. Den tredje orsaken var att den inte kändes lämplig på ett daghem. (De Vires 2013)

Observationerna på daghemmet visade att åtta av nio observationer stödde frågeformulärets resultat. Cd spelare användes för att sjunga, dansa och lyssna på musik. I det nionde daghemmet hade barnen en möjlighet att lyssna på musik med hörlurar från fem olika cd-skivor. Barnen hade dessutom möjlighet att använda både pekplattor och datorer för att göra egen musik eller spela digitala instrument. Intervjuerna visade att barnträdgårdslärarna ansåg att teknologin gjorde det möjligt för barnen att ha en större interaktion med musiken, till exempel skapa egen musik. (De Vires 2013)

De Vires (2013) menar att kostnaderna för teknologi är ett stort hinder men också att barnträdgårdslärarna inte känner till hur de kunde använda digital teknologi under musikstunderna. Han ser ett stort behov av information om hur man kan använda digital teknologi med små barn för musikstunder. Han ser också ett stort gap i den teknologi som används hemma jämfört med på daghem, där hemmen är betydligt mer moderna och digitala.

3 SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Vårt syfte var att undersöka hur IKT redskap, främst pekplattor, i praktiken används av barn på daghem och förskolan. Syftet var också att ta reda på hur personalen implementerar användandet i verksamheten jämfört med målsättningen i grunderna för planen för småbarnspedagogik respektive läroplanen för förskoleundervisningen. Vi undersökte vilka utvecklingsbehov och exempel på god praktik det finns och vad vi kan rekommendera för att göra IKT användandet ändamålsenligt som ett socialpedagogiskt red-

skap i framtiden. Vi undersökte också hur personalen upplever användandet av IKT i verksamheten.

Våra frågeställningar var:

Hur och när använder barn IKT redskap under dagvårdstiden? Hur motsvarar användandet målsättningarna i grunderna för planen för småbarnspedagogik?

Vad anser personalen om pekplattor som socialpedagogiskt redskap på daghem och förskola? Vilka utvecklingsmöjligheter ser personalen, vilka exempel på god praktik kan de ge och hurdana resurser behövs?

4 TEORETISK REFERENSRAM

I detta kapitel ser vi på vilket sätt Grunderna för planen för småbarnspedagogisk är socialpedagogisk. Vi undersöker också hur Madsens kompetensblomma kan kopplas till användandet av IKT.

4.1 Socialpedagogiska aspekter på grunderna för planen för småbarnspedagogik

Alla människor behöver en meningsfull tillvaro tillsammans med andra, eftersom människan till sin natur är en social varelse. Vårt lärande sker i stor grad via socialt samspel med andra och ger oss både en världsbild och en självbild av det egna jaget. Genom socialt samspel lär vi oss om den egna kulturen och dess värderingar, vilket ger en möjlighet för att bilda det individuella jaget. (Berglund & Cederlund 2014 s. 35–36)

Värdegrunden för Grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 19) bygger på FN:s konvention om barns rättigheter, lagen om småbarnspedagogik och FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Sammanfattningsvis innebär detta att småbarnspedagogen ska sätta barns bästa i första hand; barnens röst ska höras, alla barn är jämlika och alla barn har rätt till omvårdnad,

skydd samt rätt att må bra. Med detta vill man ge alla barn rätt och möjlighet till en god och trygg barndom som den unika individ man är.

De mänskliga rättigheterna, människolivets okränkbarhet samt en hållbar livsstil är småbarnspedagogikens byggstenar. Även bildning är en byggsten som värdesätts högt. Personalens uppgift är att hjälpa barnen att bli personer som arbetar för rättvisa och fred, sanning och godhet samt skönhet i världen genom att diskutera värderingar, ideal och själva agera enligt värdegrunden. Ingen form av trakasserier, rasism eller våld ska accepteras. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 19)

För att kunna förverkliga detta samt en meningsfull tillvaro på daghemmet behöver personalen bilda en förtroendefull och trygg relation med barnet och ha ett bra samarbete med vårdnadshavarna. Verksamheten på daghemmet ska ta i betraktande varje barns individuella behov och på ett respektfullt sätt stöda barnets utveckling och lärande. Då bildar småbarnspedagogiken en grund för ett livslångt lärande och ger barnen en meningsfull tillvaro tillsammans med andra. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 18)

Barn lär sig genom att undersöka sin omgivning, härma den och genom att kommunicera med andra. Leken är en viktig del av lärandet, eftersom det är motiverande i sig och en möjlighet för barnet att pröva på nya saker inom den trygga ramen av att det bara är en lek. Via leken kan barn öva på nya färdigheter och på att uttrycka sig och lära känna sig själva. En annan viktig del av lärandet är en trygg miljö där barnet vågar vara sig själv och känner sig delaktig i gruppen. Verksamheten behöver planeras så att det blir en lagom utmaning för barnen, alla barn ska med positiv uppmuntran och stöd kunna få uppleva glädjen att lyckas med de givna uppgifterna. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 20)

Man kan därför dra slutsatsen att verksamheten bör planeras efter ett socialpedagogiskt förhållningssätt; ett socialpedagogiskt förhållningssätt vill i klientarbete skapa positiv förändring i klientens egen självbild. Genom att lyfta fram och bekräfta positiva sidor hos klienten kan man hjälpa denne att se nya möjligheter och resurser att själv lösa problem, hantera sina svårigheter och få en positiv framtidsbild. (Berglund & Cederlund 2014 s. 52)

Verksamhetskulturen på daghemmen bör vara fylld av socialpedagogiska redskap. Berglund & Cederlund (2014 s. 55–56) definierar ett socialpedagogiskt redskap som någonting som hjälper klienten att upptäcka nya sidor och resurser hos sig själv, ett verktyg som ger nya möjligheter att lösa problem och skapa en meningsfull tillvaro. Grunderna för planen för småbarnspedagogik menar att verksamhetskulturen ska bildas av en gemenskap mellan barn och personal där man öppet får dela med sig av tankar, idéer, åsikter och känslor och där man lär sig nya saker tillsammans. Inom verksamhetskulturen uppmuntrar man varandra att pröva på nya saker, våga utmana sig själv och att känna igen sina egna styrkor och svagheter. Både barn och personal skall ges möjlighet att utvecklas och miljön ska främja lärande. Verksamhetskulturen ska värdesätta varje medlem, låta alla vara delaktiga och jämställda varandra. (Utbildningsstyrelsen 2016 s.29–30)

Även IKT kan användas som ett socialpedagogiskt redskap i verksamheten på ett daghem. Man behöver ta i betraktande socialpedagogikens grunder; att användandet ska vara meningsfullt och stöda barnet egna lärande på ett positivt sätt (Berglund & Cederlund 2014 s. 104). Detta understöds av grunderna för planen för småbarnspedagogik som menar att miljön där barn lär sig bör vara mångsidig och också beakta barnens egna intressen, samt naturliga nyfikenhet att lära sig. IKT nämns som en del av den mångsidiga miljön och som ett redskap som bör användas på ett inkluderande, individuellt anpassat och ändamålsenligt sätt. (Utbildningsstyrelsen 2016 s.31–32)

4.2 IKT som socialpedagogisk verksamhet

Den socialpedagogiska verksamheten kan delas in i fyra olika praktikfält. Det handlar om fyra olika praxis där den professionella använder sina grundläggande kompetenser som är knutna till händer, hjärta, tunga och hjärna. Den allsidiga bildningen består i att den professionella kan använda de fyra kompetenserna på ett personligt integrerat sätt. Förmågan att kunna integrera de fyra kompetenserna kallas för den femte kompetensen. Dessa fem kompetenser bildar tillsammans en bildningsblomma där den femte kompetensen finns i mitten och utgör grunden för den professionellas förmåga till att handla som människa och som yrkesmänniska (Madsen 2001 s. 277).

Den första kompetensen är den produktiva kompetensen. Den produktiva kompetensen utmärks av att den professionella måste med sina händer kunna förhålla sig skapande, ingripande och omformande till sin omvärld. Av att använda olika verktyg och redskap kunna förhålla sig produktiv till sitt liv. Genom egna manuella färdigheter kunna förlita sig på att klara av diverse praktiska och tekniska uppgifter som kräver en skicklig fitness. Den produktiva kompetensen består inte bara av manuella färdigheter utan också tillvägagångssätt och hurdana metoder det finns för att uppnå bästa resultat. För att välja bästa tillvägagångssätt och metod måste den professionella kunna kvalificera deltagarnas föreställningsförmåga, handlingsförmåga och värderingsförmåga (Madsen 2001 s. 278).

I socialpedagogiskt arbete kan man använda IKT som redskap för att stärka den produktiva kompetensen. Av att låta barnen använda olika digitala verktyg där de får utforska, göra flera försök, skapa och producera konst och innehåll, både enskilt och tillsammans i grupp, främjar deras kreativa tänkande, samarbetsförmåga och läsfärdighet. I studien av Crescenzi et al. (2014) kan man se att barn som fick rita på pekplattor kunde göra mera komplexa mönster än vad de hade gjort med papper och penna. Vidare utifrån Antonious et al. (2015) studie kan man anta att den kunskap som barn lär sig digitalt kan de överföra till det verkliga livet.

Den andra kompetensen är den expressiva kompetensen. Inom den expressiva kompetensen pratas kroppens språk, sådant som inte kan uttryckas genom det talande språket. Därför måste den professionella inneha färdigheter i att kunna sätta igång estetiska aktiviteter som kan frigöra erfarenheter och känslor som ligger lagrade i kroppen som tyst kunskap. Genom estetiska aktiviteter som teater, dans, musik, sång och drama ger man möjlighet till uttryckssätt för erfarenheter och känslor som tidigare har varit språklösa (Madsen 2001 s. 229).

IKT-verktyg som pekplattor och dylika redskap kan användas för att stimulera det estetiska. IKT-redskap ger barn en möjlighet att skapa musik med flera instrument. Att använda IKT-verktyg för t.ex. musik och sång är en aspekt inom dagvården som det för tillfället inte forskats och prövats mycket inom av olika orsaker, exempelvis kostnader, som togs upp i De Vires forskning (2013). Forskningen visade även att pedagogerna

inom barndagvården ansåg att teknologin gjorde det möjligt för att barnen skulle ha en större interaktion med musik. I Crescenzi et al. (2014) studie såg man även att barn som ritade och skapade på pekplattor kunde rita mera invecklade mönster, göra längre dragningar med färg, få resultat snabbare samtidigt som det var lättare för dem att hålla koncentrationen.

Den tredje kompetensen är den kommunikativa kompetensen. Förutom språkliga färdigheter kräver den även att man har insikt i mänskliga samtalsprocesser och i de normer en gemenskap är beroende av. Den professionella måste vara kapabel till att klara av att inta det socialpedagogiska rummet som den offentliga scen det är. Inreda scenen så att andra kan komma till att vara aktörer och etablera normer för ett mellanmänniskt samspel. Ha förmågan att kunna sätta sig in i andras ställe och skifta perspektiv. Skapa villkor för samtalet för att värna om den ömsesidiga tilliten och att kunna vara en auktoritet vars ledning sker mot bakgrund av synliga värden (Madsen 2001 s. 230–231).

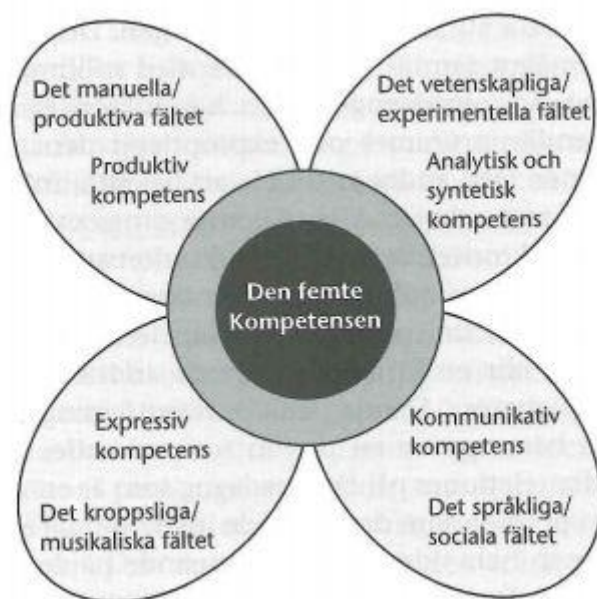
Den kommunikativa kompetensen ligger i att kunna förmedla och ge instruktioner till barnen på deras nivå för att barnen på ett tryggt sätt kan använda IKT-redskapen.

Den fjärde kompetensen är den analytiska/syntetiska kompetensen. Den analytiska delen handlar om att kunna isolera de enskilda delarna och ta ut dem ur deras naturliga sammanhang för att göra dem till föremål för undersökningar och sedan ge de enskilda delarna en ny betydelse. Den syntetiska delen ger sedan möjlighet att sätta samman de olika delarna i nya mönster, för att på så sätt skapa en ny helhetsförståelse (Madsen 2001 s. 231–234).

Den analytiska/syntetiska kompetensen handlar således om när barnen i praktiken får utforska och observera de olika IKT-redskapen. Genom att utforska det digitala redskapet och se hur den reagerar på olika kommandon får barnet en uppfattning om hur de digitala redskapen fungerar och lär sig använda dem.

Den femte kompetensen är hur den professionella förmår sig på att integrera de fyra kompetenserna och utveckla dem i varje socialpedagogisk verksamhet. Förmågan att integrera de fyra kompetenserna kan ses som en av de viktigaste kompetenserna för den

professionella, för det är bara i samverkan med de andra kompetenserna som dess enskilda kompetens uppnår sitt fulla värde (Madsen 2001 s. 234–236).

Figur 1. Madsens bildningsblomma. Madsen 2001.

5 METOD

Vi valde som metod att göra gruppintervjuer med personal från olika dagvårdsenheter. Brinkmann & Kvale (2014 s. 142–143) säger att intervju är en lämplig metod då syftet är att lyfta fram mänsklig erfarenhet vilket stämmer överens med vårt syfte som var att undersöka hur IKT används på daghem och tankar kring det.

Temat för intervjun är relativt avgränsat vilket var en förutsättning för att hålla en gruppintervju. Fördelen med gruppintervjuer är att man i diskussionen inte bara får fram åsikter utan också den bakomliggande orsaken till varför personen tycker så. Eftersom man i diskussionen får många perspektiv på samma erfarenhet kan gruppen tillsammans komma fram till en gemensam åsikt och nya perspektiv, lösningsförslag och idéer. Utmaningen med gruppintervjuer är att starka personligheter lätt tar mycket utrymme vilket gör att allas åsikter inte kommer fram. En annan utmaning är att se till att personer med starka åsikter inte använder negativa metoder för att hävda sig själva och sin åsikt. Därför är det viktigt med tydligt ledarskap från den som håller intervjun. (Jacobsen 2007 s. 94–95)

Vi valde att göra intervjun semistrukturerad. Semistrukturerad innebär att man på förhand bestämt teman som ska behandlas och eventuella exempelfrågor som kan ställas under intervjun (Jacobsen 2007 s. 95–96).

5.1 Enheter och insamling av data

Vi valde våra enheter i samråd med uppdragsgivaren. Uppdragsgivaren kontaktade daghem och förskolor och meddelade oss vilka fyra som är intresserade av att delta i intervjun. Vi tog därefter kontakt med enheternas föreståndare, först per e-post (Bilaga 2) och sedan per telefon, och kom överens om tidpunkten för intervjun.

Vår målsättning var att genomföra gruppintervjuerna på fyra olika daghem. Vi valde att även inkludera förskolepersonal eftersom vi blev erbjudna möjligheten. Av praktiska skäl utförde vi intervjuerna på enheterna tillsammans med tre eller fyra personer från personalen. Vår målsättning var att banda in intervjuerna med en ljudinspelare om alla deltagare godkände detta, vilket alla gjorde.

Vår målsättning var att vi båda skulle delta under alla intervjuerna, men att vi har huvudansvaret för två intervjuer var. Den huvudansvariges uppgift var att fungera som moderator; hålla intervjun till temat och se till att alla skulle få komma till tals. Den andra fungerade som stöd och kunde då anteckna observationer, ställa stödfrågor och sköta ljudinspelningen.

Temat för intervjuerna var den praktiska situationen där IKT-används av barnen, personalens åsikter och tankar om användandet i verksamheten och deras egen kunskap om IKT användandet, samt diskussion om utvecklingsmöjligheter. Vi gjorde en gemensam intervjuguide med teman för samtliga intervjuer. Inom ramen av den hade den huvudansvarige möjlighet att gå djupare in på de frågor som hör till dennes ansvarsområde i examensarbetet.

5.2 Etiska överväganden

Vi följde de etiska riktlinjer som definieras av Brinkmann & Kvale (2014 s. 99). Vårt syfte med intervjuundersökningen hade mål att kunna ge rekommendationer som förbättrar användningen av IKT på daghem och uppfyllde därför de etiska riktlinjerna kring tematiseringen.

Vi tog i betraktande de etiska riktlinjerna för planeringsskedet och själva intervjusituationen genom att ansöka om forskningstillstånd av Svenska bildningstjänster i Esbo stad innan vi gjorde förfrågningar om intervjuer. Vi garanterade alla deltagare konfidentialitet och underströk att deltagande var frivilligt när vi kontaktade daghemmen med vår intervjuförfrågan. Vi presenterade också ämnet vi kom att behandla tydligt redan i förfrågan men också under intervjusituationen för att garantera att de intervjuade deltog frivilligt. Inget tvång att svara på frågor fanns och deltagarna fick avbryta när som helst. Vi upplyste om att vi gärna använde ljudbandspelare om vi fick allas godkännande, men inspelningen skulle endast vara tillgänglig för oss. Genom att anonymisera kopplingen till både daghem och enskilda personer minimerade vi eventuella konsekvenser för de som intervjuats. (Brinkmann & Kvale 2014 s. 99)

Vi följde de etiska riktlinjerna för utskrift genom att förvara ljudbandet säkert så att obehöriga inte fick tillgång till det. Vi transkriberade så att alla deltagare anonymiserades och kontrollerade varandras transkriberingar för att göra utskrifterna tillförlitliga. (Brinkmann & Kvale 2014 s. 99)

Vi redogjorde noggrant för hur vi analyserat utskrifterna för verifieringen och vi är i vår rapport neutrala och presenterar sanningsenligt undersökningens resultat samtidigt som vi tar stor hänsyn till de intervjuades konfidentialitet. (Brinkmann & Kvale 2014 s. 99)

Vårt arbete följer god vetenskaplig praxis i alla element enligt Tenk (2014).

5.3 Intervjuguide

En intervjuguide fungerar som struktur för intervjun, inom vilka ramar man håller sig (Brinkmann & Kvale 2014 s. 174).

Eftersom vår intervju var semistrukturerad består vår intervjuguide av de teman vi ville diskutera samt av förslag på frågor. Vår intervju behandlar alla teman men alla frågor behövde inte besvaras. Vi började och avslutade med samma tema men utöver det kunde de övriga teman behandlas i den ordning som föll sig mest naturligt.

Vår intervjuguide var indelad i två delar. I den första ställde vi frågor om personalen som personer. Frågorna i den första delen ställdes systematiskt i tur och ordning till alla i personalen och svaren antecknades ner. Alla frågor behövde inte besvaras utan frivilligheten betonades. (Bilaga 1)

Den första frågan var personens namn, för att underlätta intervjuandet och transkriberingen. Namnen står inte med i rapporten utan anonymiserades. Den andra frågan var personens ålder, detta för att vi skulle kunna jämföra om det finns en skillnad mellan generationer och attityder kring användandet av IKT. (Bilaga 1)

Den tredje frågan var personens utbildning, detta för att vi skulle kunna jämföra om det finns en skillnad mellan olika utbildningarna och attityder kring användandet av IKT. Den fjärde frågan tangerar den tredje och handlar om arbetserfarenhet, vi ville veta om arbetserfarenheten påverkade attityder kring användandet av IKT. (Bilaga 1)

Den femte och sista frågan var hur personalen uppfattade sin egen kunskapsnivå när det gäller IKT, detta för att vi skulle kunna jämföra om det påverkar attityder kring användandet av IKT på daghemmet. (Bilaga 1)

I den andra delen gick vi igenom de teman som motsvarar våra frågeställningar. Våra huvudteman var:

- Daghemmets IKT-användande
- Praktiska situationer där barnen använder IKT

- Personalens tankar om användandet av IKT på daghem
- Funktionaliteten kring användandet av IKT i praktiken

Vår intervjuguide hittas som bilaga 1.

5.4 Transkribering

En transkribering är en översättning från muntligt språk till skriftligt språk, dock en mer urvattnad version då faktorer som kroppsspråk och tonfall går förlorade i text. För att kunna transkribera en intervju används vanligen en ljudinspelare eller videoinspelade för att dokumentera intervjun som sedan skrivs ut i sin helhet innan analysen. (Brinkmann & Kvale 2014 s. 217–221)

Vi transkriberade med hjälp av ljudinspelningarna två intervjuer var innan vi analyserade. För högre reliabilitet läste vi igenom och jämförde varandras utskrifter med respektive ljudband.

5.5 Analys

Vi gjorde en innehållsanalys. En innehållsanalys innebär att man följer ett visst mönster för att hitta likheter och skillnader och kunna dra slutsatser från det. Först kategoriserar man intervjun i olika teman för att fylla upp kategorierna med citat. Därefter räknar man hur ofta de olika temana nämns och vilka likheter och skillnader det finns. Till sist försöker man hitta förklaringar till varför det finns skillnaderna. (Jacobsen 2007 s. 139)

Vi började med att läsa igenom våra transkriberingar för att få en generell uppfattning av innehållet. Därefter gjorde vi tillsammans kategoriseringen, vi baserade den på intervjuguiden men la till kategorier vid behov. Sedan styckade vi upp intervjuerna i citat som placerades under en lämplig kategori. Vi kategoriserade två intervjuer var och kontrollerar därefter den andres så att alla viktiga citat kom med.

Vi valde att analysera intervjun med hjälp av meningskoncentrering. Det innebär att man kortar ner längre stycken till det mest väsentliga formulerat med några ord eller en

mening (Brinkmann & Kvale 2009 s. 221). Vi sammanfattade våra kategorier till kortare stycken där vi presenterade den mest väsentliga informationen från intervjuerna i resultatkapitlet under specifika teman.

I vår resultatanalys besvarar vi våra forskningsfrågor med hjälp av tematiseringen och teorin. Detta är det följande steget i analysen enligt Brinkmann & Kvale (2009 s. 221–222) där man ställer frågor baserat på forskningens syfte till sammanfattningarna.

Efter att vi besvarat våra forskningsfrågor drog vi slutsatser i diskussionskapitlet.

5.6 Trovärdighet och generaliserbarhet

Trovärdighet är att den forskning man presenterar faktiskt undersöker det den påstår sig undersöka, att informationen den presenterar är giltig, pålitlig och håller för granskning (Brinkmann & Kvale 2014 s. 296–298). Vi strävade efter att göra vårt examensarbete trovärdigt genom att under processen hela tiden ifrågasätta om det vi gör är relevant och motsvarar vårt examensarbets syfte.

En forskning är generaliserbar när den går att tillämpa på andra situationer, personer eller i en annan kontext och på så vis göra nytta för en större grupp (Brinkmann & Kvale 2014 s. 310). Vårt mål var att resultatet från vår undersökning ska gå att tillämpa på alla daghem som använder sig av pekplattor. Genom att analysera likheter och olikheter mellan den teoretiska bakgrunden och svaren från de olika enheterna där intervjuerna gjordes, kunde vi validera vår generalisering (Brinkmann & Kvale 2014 s. 312).

6 RESULTAT

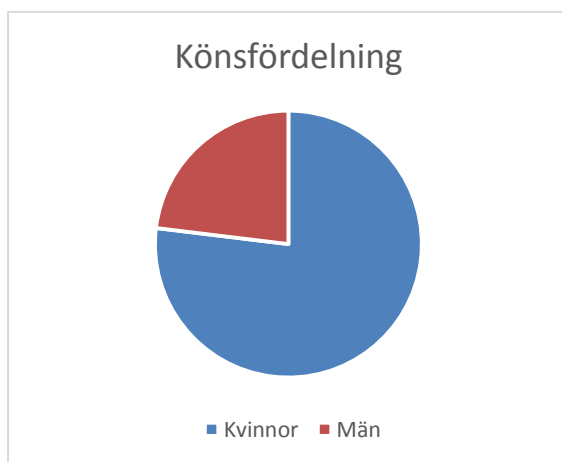
Vi utförde de fyra gruppintervjuerna i mars 2017. Intervjuerna varade i snitt ca 25min, den kortaste tog 15 min och den längsta 35 min. Vi transkriberade två intervjuer var, för att sedan kontrollläsa varandras transkriberingar och se att den överensstämde med ljudbandet.

I augusti 2017 fortsatte vi arbetet och började då vår innehållsanalys. Vi använde vår intervjuguide som botten och lade till kategorier efter vad som kommit fram under intervjuerna. Sedan samlade vi de passande citaten från intervjuerna i en lämplig kategori från de intervjuer vi transkriberat och kontrollerade därefter varandras kategorisering för att vara säkra på att inga viktiga citat utelämnades.

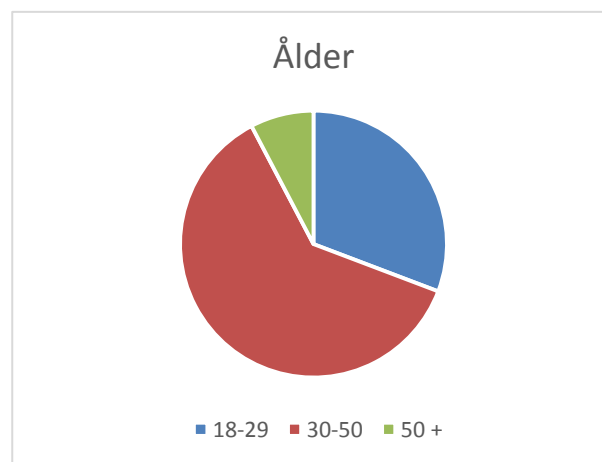
Därefter gjorde vi en meningskoncentrering; vi bearbetade citaten till kortare meningar där vi sammanställde de viktigaste punkterna till kortare stycken under lämpliga teman. Vi kunde på detta sätt presentera budskapet utan att riskera att peka ut enskilda personer från personalen samt ge en helhetsbild från samtliga daghem samt förskolor. Eftersom vi inte presenterar enskilda åsikter mer än i korta citat har vi också valt att presentera en sammanställning av vilka grupper informanterna representerar.

6.1 Informanter

Vi gjorde fyra intervjuer där vi intervjuade 13 personer som representerade tre daghem och två förskolor. Personerna bestod av tre var män och tio kvinnor (figur 2) i åldern 24 till 51 år. Medelåldern var 34 år. (Figur 3)

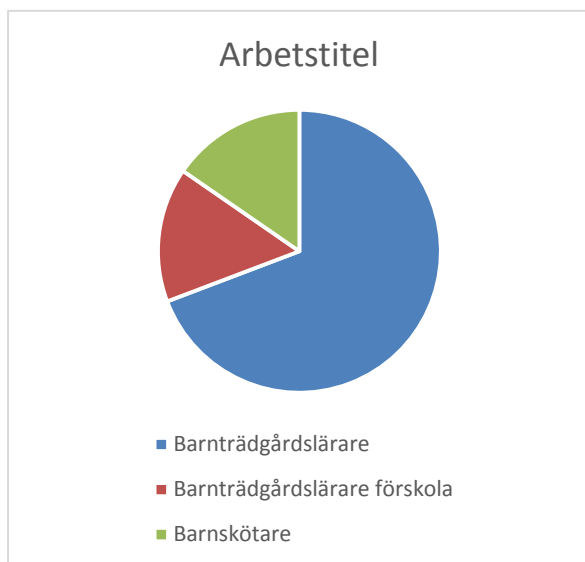

Figur 2

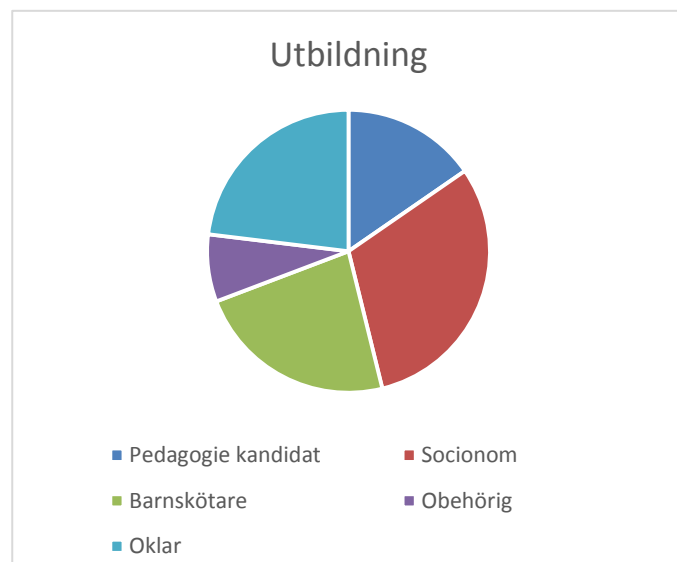

Figur 3

Av dessa arbetade elva som barnträdgårdslärare, varav två på förskolan och två personer arbetade som barnskötare (Figur 4). Två personer var utbildade pedagogie kandidater och fyra var socionomer, tre var utbildade barnskötare, en var obehörig och tre personer angav bara arbetstiteln. (Figur 5).

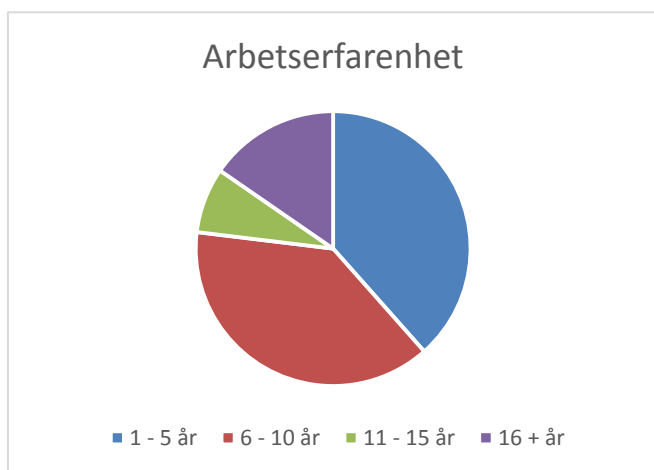

Figur 4

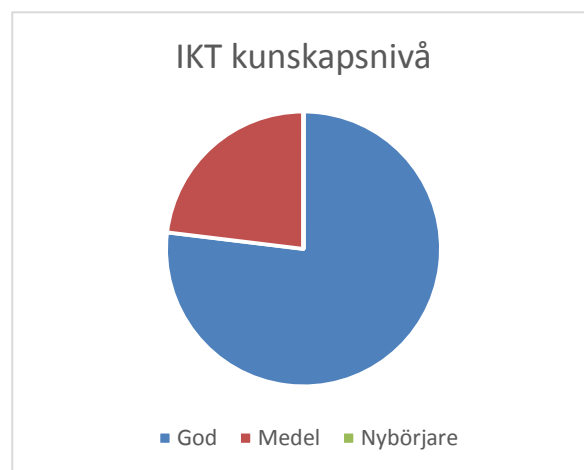

Figur 5

Arbetserfarenheten på daghem eller förskola varierade mellan ett till sjutton år (Figur 6) och de flesta bedömde sin kunskap om IKT som god, endast tre bedömde den som medel och ingen såg sig som nybörjare (Figur 7).

Figur 6

Figur 7

6.2 IKT på daghemmen och i förskolorna

IKT-redskapen som fanns till förfogande varierade mellan daghemmen och förskolorna, men alla hade åtminstone tillgång till pekplattor. Övriga redskap som fanns på de olika daghemmen och förskolorna var smartboard, datorer, kameror, telefoner, Bee-botar och Lightbotar. Hur länge dessa redskap har funnits till användning på daghemmen och förskolorna varierade också. Vissa har haft tillgång till IKT-redskap redan i sex-sju år redan samtidigt som en annan enhet har haft möjlighet att använda dem lite över ett halvt år.

”Vi fick en kasse med iPads för det blir ett halvt år sedan...”

”Första har kommit för fem sex år sedan”

Kommentarer från två olika daghem angående hur länge de haft tillgång till IKT-redskap

På daghemmen hade alla avdelningar som deltog i intervjun tillgång till IKT-redskap. Förskolorna hade tillgång till pekplattor, datorer och smartboards i varje grupp.

6.2.1 Användande av IKT i praktiken

”Informationssökning, problemlösning; tar in en massa appar som tillfredsställer barnens behov när det kommer till problemlösning så.”

Personals kommentar om användandet med pekplattor

I praktiken är det pekplattorna som främst används. Daghemmen och förskolorna använde sina pekplattor för dokumentation om barnen och med barnen. De använde sig av bilder, filmer och ljud för observationer av barnen. Det är inte endast pedagogerna som är med och tar bilder och filmar utan man låter även barnen vara delaktiga. Utifrån barnens bilder kunde man skapa historier och berättelser eller egna filmer. På ett av daghemmen hade man även använt kameran och olika kamera applikationer för att lära och bekanta barnen med källkritik. Utöver dokumentation används också pekplattan som ett

redskap för musik, instrument samt informationssökning. Vissa enheter använder även pekplattan för problemlösning, arbete med QR-koder och för programmering.

Kombinationen med pekplatta och smartboard används också för att enkelt kunna ha genomgångar eller projicera någonting från pekplattan och få den större. Utbudet av applikationer som används varierar mellan de olika enheterna, men det pedagogiska syftet är på ett eller annat sätt samma.

“Men helt sådana där vanliga, mest fotar de ju och filmar..., själv. Att det är nog spelande är nog faktiskt mera sådär minoriteten nu för tillfället.”

Personals kommentar om användningen av pekplattor

Pekplattornas användning varierade under dagarna. Pekplattorna togs in i verksamheten alltefter de behövdes eller när det fanns planerad verksamhet med pekplattorna. De situationer där pekplattorna användes var i kontrollerande situationer, vilket betyder att personalen var närvarande vid barnens användning av pekplattor. Barnen har således handledning i hur och vad de skall göra eller instruktioner om hur de skall gå tillväga. Att användningen skedde i kontrollerande situationer gavs möjligheten att ett pedagogiskt syfte existerade i användningen.

6.3 Personalens syn på användandet av IKT i barngrupp

“Jag tycker iallafall att det är liksom en riktigt bra sak.”

En i personalens åsikt om användandet av IKT i barngrupp

Överlag var personalen positivt inställda till att IKT används i barngrupperna. Flera av personalen lyfte upp vikten av att användandet var planerat, pedagogiskt och utfunderat. Pekplattan lyftes upp som ett bra verktyg men samtidigt poängterades att det krävs kunskap hos personalen för att kunna använda denna på ett optimalt sätt.

Införandet av IKT till barngrupperna sågs av personalen som en sak som hör till vår tid, och någonting man kan lära sig använda tillsammans med barnen. En i personalen lyfte

fram att det är ett viktigt verktyg för att lära barnen mediafostran, som är en del av den nya grunden för planen för småbarnspedagogik.

”... de är till hjälp just till projekt och faktasökning...”

Personal om användandet av IKT med barnen

Själva användandet av IKT i gruppen tyckte personalen att kändes bra och de såg många fördelar med det. Det som lyftes fram flera gånger var möjligheten att direkt i stunden med hjälp av pekplattan leta rätt på svar till barnens frågor och att dessutom kunna visa bilder på sådant som är svårt att förklara med ord. Dessutom lyfte de fram barnens nya kreativa möjligheter att skapa och producera själva.

De utmaningar personalen nämner om själva användandet är utmaningen att göra det till en naturlig del i vardagen, både för egen del men också för övriga i personalen. Bland annat nämndes det att införande gått långsamt, att det finns personal som känt sig obehärliga med användandet och att det ibland varit svårt att övertyga föräldrar om att användandet är pedagogiskt. Detta hade man på en enhet hanterat genom att vara transparenta med användandet och bland annat presenterat vilka applikationer som använts för att ge föräldrarna en möjlighet att själva bekanta sig med dem.

6.3.1 Fördelar med IKT och goda råd

”...jag tycker liksom att det har tagit det till en annan nivå för de här barnen vad du kan erbjuda dem och som med all information som du kan söka upp och allt du kan visa...”

Personal om vilka fördelar pekplattan har för verksamheten

När vi bad personalen specificera vilka fördelar de såg med användandet lyftes möjligheten att snabbt söka information upp igen. Det var något som personalen verkligen poängterade. Andra saker som nämndes var att pekplattan är bra att dokumentera med och att smartboarden är ett bra verktyg när man vill ha verksamhet tillsammans med hela gruppen. Praktiska aspekter som personalen nämnde var att pekplattorna skulle ha ordentliga skydd och att de skulle finnas tillräckligt många apparater för en grupp. Ef-

tersom alla barn inte har tillgång till pekplattor är det viktigt att de ska få en möjlighet att använda dem i daghemmen.

”Det är bara att göra, att våga. Våga använda den.”

Personal om vilka goda råd de vill dela med sig av

Personalen hade många goda råd att ge personer som precis ska börja använda IKT med barngruppen. Personalen uppmuntrade den nya användaren till att både våga och ta sig tid att utforska pekplattan, gärna tillsammans med barnen. De uppmuntrar till att utnyttja varandras kunskap, våga be om hjälp och att gå på de fortbildningar som erbjuds. En aspekt som påpekades och som är viktig att tänka på är IT-säkerheten; vilka saker som är tillåtna och hurdana konton som får skapas.

Mer praktiska råd är att se pekplattan som ett arbetsverktyg som man kan använda för att stöda barnets lärande. En i personalen lyfte fram att man kan planera den pedagogiska verksamheten som vanligt men göra vissa saker med pekplattan istället för på traditionellt sätt. De applikationer som rekommenderades att börja med tillsammans med barnen var Book creator och chatterpix, samt kameran. För dokumentering rekommenderades applikationen CloudCover.

6.3.2 Utvecklingsbehov

” ... det är ju sedan vår tid som egentligen är begränsad att just lära och använda och hitta de där fungerande apparna...”

Personal om vilka utvecklingsbehov som finns

Flera i personalen upplevde att de inte fått instruktioner i hur pekplattorna skulle användas. Speciellt information kring IT-säkerhet och korrekt hantering av konton saknade instruktioner. Personalen kände att de inte visste vad som var tillåtet eller de korrekta tillvägagångssätten för att till exempel kunna köpa applikationer. De upplevde att utbudet av fortbildningar om IKT-användandet inte täckt behovet, eftersom alla inte har fått möjlighet att delta. På en enhet hade hela personalteamet fått utbildning i samband med att pekplattorna kom, men detta gav dem bara grunderna.

Ett annat utvecklingsbehov som personalen tog upp var att de önskade tydligare riktlinjer och målsättningar med en tydlig framtidsvision för det pedagogiska användandet. En av personalen tog upp att avsaknaden av tydliga riktlinjer gjorde det svårt att ha en enhetlig användning inom enheten. En annan sak som kom upp var att utbudet av applikationer är mycket stort och att det är svårt och tidskrävande att ta reda på vilka som är lämpliga och pedagogiska och passar för den planerade verksamheten. En praktisk aspekt som kom upp var att personalen önskade att tekniken på enheten skulle vara kompatibel, för att enkelt kunna använda flera IKT-verktyg ihop.

7 RESULTATANALYS OCH GRUNDERNA FÖR PLANEN FÖR SMÅBARNSPEDAGOGIK

Barnen på daghemmen ska i enlighet med Grunderna för planen för småbarnspedagogik och Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo få undersöka och observera informations- och kommunikationsteknikens roll i vardagslivet samt bekanta sig med olika digitala verktyg, applikationer och spel (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24 & Svenska Bildningstjänster, Resultatenheten 2017 s.20).

Vid alla intervjutillfällen berättade daghemspersonalen att det fanns tillgång till digitala verktyg för barnen att bekanta sig med på deras avdelningar. I överensstämmelse med grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24) där man betonar att barnen tillsammans med vuxna och att i en trygg lärandemiljö få undersöka digitala verktyg, var användandet av de digitala verktygen i kontrollerade situationer. I enlighet med grunderna för planen för småbarnspedagogik berättade personalen att man valde kontrollerade situationer för att handleda barnen att tryggt använda de digitala verktygen. Dessutom såg man till att det fanns ett pedagogiskt syfte.

En trygg lärandemiljö där det finns en vuxen som stöd ger grunden för barnen att utforska och förstå de olika digitala verktygen. Det kan man koppla med den analytiska/syntetiska kompetensen. Den analytiska delen handlar om att se de enskilda delarna i ett sammanhang och hur de fungerar och den syntetiska delen handlar om möjligheten att sätta de olika delarna till en ny helhet som skapar en ny helhetsförståelse

(Madsen 2001 s. 231–234). Barnen får således i egen takt och i en trygg miljö utforska och lära sig olika digitala verktyg, vilket även överensstämmer med målen i grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24).

Personalen berättade vidare att barnen på daghemmen fick använda kameran för att fotografera olika leksaker och konstverk som de har åstadkommit. I slutändan kunde detta resultera i ett bildspel, film eller en ny berättelse som var skapat tillsammans med barnen. Barnen använde även applikationer på pekplattorna för att skapa musik och lyssna hur olika instrument lät. Personalen uppskattade möjligheten till detta, eftersom det finns massor av instrument i världen och endast ett fåtal på plats i praktiken. Personalen berättade även med att kodning var något som hade påbörjats. Till hjälp för kodningen använde de LightBot och Bee-Bot.

I överensstämmelse med grunderna för planen för småbarnspedagogik ska barnen få prova använda digitala verktyg för att kommunicera, spela, för att göra kreativa uppgifter eller använda som hjälpmedel för att förstå de digitala verktygens roll i vardagen och samhället (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24). Då fungerar digitala verktyg även som ett socialpedagogiskt redskap. Barnen får en chans genom skapande verksamhet att komma i kontakt med den produktiva kompetensen (Madsen 2001 s. 278).

I samband med skapande verksamhet, när man gör något tillsammans, lär sig barnen även den kommunikativa kompetensen. Barnens språkliga utveckling stärks när man tillsammans arbetar och tar varandras idéer i beaktande för att uppnå en slutprodukt (Madsen 2001 s. 230–231). Den skapande verksamheten ger också barnen chansen att utveckla den expressiva kompetensen, vilket är kroppens språk, sådant som inte kan uttryckas i det talande språket (Madsen 2001 s. 229). Barnen får således en chans att i sin skapande verksamhet uttrycka sina känslor och erfarenheter.

I förskolan ska barnen i överensstämmelse med läroplanen för förskoleundervisningen på svenska i Esbo få bekanta sig med informations- och kommunikationsteknologiska verktyg, tjänster och spel. Barnens kommunikationsfärdigheter, färdighet att lära sig och deras begynnande skriv- och läsfärdighet ska stödjas med hjälp av informations- och kommunikationsteknik. (Esbo stad 2016 s. 10).

Personalen från förskolorna berättade att de hade tillgång till pekplattor och smartboard på alla enheter. Vidare berättade personalen att pekplattorna användes till informations-sökning, problemlösning samt skapande av berättelse. Detta utvecklar barnens kreativa tänkande och samarbetsförmåga då de får testa och producera. Barnens kommunikationsfärdigheter hade de övat genom bilder med QR-koder. Barnen fick se en bild och själva berätta vad de trodde hade hänt på bilden, efteråt läses QR-koden in och barnen fick se en videofilm om vad som hade hänt på riktigt i bilden. Man har även på förskolan börjat med programmering, till hjälp för programmeringen använde de Bee-Bot. Detta överensstämmer med de mål om digital kompetens som finns i läroplanen för förskoleundervisningen på svenska i Esbo (Esbo stad 2016 s. 20).

7.1 Pedagogisk dokumentation och barnens delaktighet

Under intervjun berättade personalen på daghemmen att de hade fått sina IKT-redskap i princip helt utan, eller med väldigt få instruktioner. Planeringen för användandet av IKT-redskapen ansåg de själva att väldigt mycket hängde på dem själva. Personalen behövde själva testa sig fram och ta reda vilka applikationer det finns och ifall det fanns något pedagogiskt syfte. Personalen berättade också att utöver att de under fortbildningar fått bra exempel på olika applikationer. Personalen hade inte fått information om vilka applikationer man skulle använda, utan valde själv bland de applikationer som var tillgängliga.

Personalen berättade att IKT-redskapen fanns tillgängliga för användning under verksamheten. Pekplattorna användes av barnen för eget bruk eller till att dokumentera dagliga händelser. Personalen berättade att de planerat ut en viss tid, en dag i veckan när barnen fick arbeta pekplattorna mera fritt. Utöver detta så kunde personalen även låsa applikationen som var igång, så att barnen inte själva kunde gå och byta applikation eller börja med annat. Personalen hade upptäckt att för fritt användande av pekplattorna störde den fria leken. Personalen hade således varit observant och lyhörd till barnens intressen och därefter planerat ut en tid i verksamheten så barnen fortfarande hade möjlighet att med friare händer använda pekplattorna. Personalen hade i enlighet med grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 37) tagit barnens

intressen i betraktande för verksamheten. Applikationerna som existerade på pekplattorna hade fortsättningsvis ett pedagogiskt värde.

7.2 Verksamhetskultur och socialpedagogiskt användande

Personalens positiva inställning till IKT bildar grunden för en verksamhetskultur som tillåter barnen att forska, upptäcka och lära sig nya sidor om sig själv och andra med hjälp av socialpedagogiskt användande av digitala verktyg (Berglund & Cederlund 2014 s. 55–56). Det stämmer också överens med Grunderna för planen för småbarnspedagogik som lyfter fram att verksamhetskulturen bör bilda en gemenskap där man öppet kan dela med sig av tankar, idéer och funderingar och tillsammans upptäcka den digitala världen (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 29–30). Jämfört med resultatet i De Vires (2013) undersökning gav personalen ett intryck av att vara bekväma med användandet av IKT i barngruppen.

Personalen betonade i enlighet med Grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24) vikten av att verksamheten var pedagogisk och planerad. Enligt Grunderna för planen för småbarnspedagogik ska personalen på daghemmet skapa en lärandemiljö där barnen trygg kan undersöka, observera och lära sig använda digitala verktyg på ett mångsidigt sätt. Personalen på daghemmen och förskolorna som intervjuades lyfte upp pekplattan som ett bra verktyg, men poängterade samtidigt att man behövde vara kunnig i användandet för att kunna skapa en bra användarmiljö. Detta kan tolkas som att personalen behöver ha den produktiva kompetensen i användandet av IKT för att användandet ska vara socialpedagogiskt och enhetligt med Grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Den produktiva kompetensen innebär att man med sina händer kan skapa, påverka och förhålla sig till sin omvärld. Man har kunskap i hur man använder olika verktyg, som digitala, på ett mångsidigt sätt och kan i praktiken förverkliga detta. För personalen på daghemmen innebär det att man har kunskap i hur man handleder det enskilda barnet för att denna skall kunna uppnå bästa möjliga resultat enligt sina egna personliga förutsättningar och målsättningar. (Madsen 2001 s. 278)

Personalen ansåg att kunskap i användandet av IKT och mediafostran är något som barn idag behöver. Det här understöds av Grunderna för planen för småbarnspedagogik som menar att digitala verktyg är en del av en bra och mångsidig lärandemiljö (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 32). I Esbo stads läroplan för förskoleundervisning betonar man att alla barn bör ha möjlighet att lära sig använda olika informations- och kommunikationsredskap och utnyttja dessa för skapande av egna texter och berättelser. Man lyfter fram att den digitala kompetensen är en viktig del i dagens samhälle. (Esbo stad 2016 s. 10 och 26)

Personalen trivdes med användningen av IKT i barngruppen och såg många fördelar med det. Den lyfte fram flera exempel på socialpedagogiskt användande. Man såg möjligheten att stöda barnets individuella lärande genom att med hjälp av IKT leta svar på frågor och också vid behov kunna visa bilder som stöd. Pekplattan blir ett socialpedagogiskt redskap när det används för att stöda barnets läroprocess på ett positivt sätt (Berglund och Söderlund 2014 s. 104). Ett annat exempel på socialpedagogiskt användande som lyfts fram av personalen är barnens möjlighet att vara kreativa, kunna producera och skapa eget material med digitala verktyg. Det här är i enlighet med målsättningarna i Svenska bildningstjänster i Esbo stads plan för småbarnspedagogik. Man tar upp att barn självständigt eller i grupp bör få öva på kreativt tänkande, samarbetsförmåga och läsfärdighet med hjälp av digitala verktyg (Svenska bildningstjänster, Resultatenheten 2017 s.20).

Barnen får möjlighet att använda sin expressiva kompetens; de kan skapa material, som musik eller bilder, för att uttrycka sådant som inte går att säga med ord. Studier visar att barn ritlar längre och mer koncentrerat på pekplattor (Crescenzi et al. 2014) vilket kan underlätta uttryckande i bildform. Personalen bör dock kunna uppmuntra och locka fram skapelseivern hos barnen för att den expressiva kompetensen ska uppfyllas. (Madsen 2001 s. 229)

Personalen nämner några utmaningar med användandet av IKT, främst att det ännu inte är en naturlig del av lärmiljön och att det finns personal som själv inte anser att dess kunskap är tillräcklig för ett socialpedagogiskt användande. Detta innebär att det ännu finns utvecklingspotential för att uppnå både Grunderna för planen för småbarnspeda-

gogiks inkluderande av digitala verktyg som en naturlig del av lärmiljön (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 32) och förskolans läroplan värdegrunds målsättning om en ny digital lärmiljö (Esbo stad 2016 s. 6.) Det framkommer ändå att personalen har ett öppet sinne för de nya redskapen och arbetssätten.

Den digitala lärmiljön betonas starkt i både Grunderna för planen för småbarnspedagogik, Esbo stads egen plan för småbarnspedagogik samt Esbo stads läroplan för förskolan. En annan utmaning har, enligt personalen, varit att övertyga föräldrarna om att IKT-redskapens användning har ett pedagogiskt syfte. Personalen har då använt den kommunikativa kompetensen för att bemöta föräldrarnas oro och genom att vara transparenta med det pedagogiska användandet av IKT skapa förtroende för dess kunskap och för de nationella styrdokumentens värdegrund. (Madsen 2001 s. 230–231)

7.3 Utvärdering och utveckling

Personalen var mycket bra på att lyfta fram fördelar man ansåg att användandet av IKT gav. Förutom informationssökningen som lyfte man bland annat fram pekplattan som ett utmärkt verktyg för dokumentation och smartboarden för gruppverksamhet. Detta är bra exempel på en mångsidig lärmiljö i enlighet med Grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 32).

Personalen ansåg att det var viktigt för den att gruppen hade tillgång till ett flertal pekplattor, för att kunna uppfylla Grunderna för planen för småbarnspedagogiks målsättningar för verksamhetskultur där alla barn är inkluderade och har möjlighet att delta aktivt (Utbildningsstyrelsen 2016 s.29–30). Speciellt viktigt ansåg personalen att det var för barn som endast använde IKT på daghemmet eller förskolan.

För kollegor som precis ska börja använda IKT i barngruppen gav den intervjuade personalen rådet att tillsammans med barnen utforska de digitala verktygen. Det här är helt i linje med Svenska bildningstjänster i Esbo stads plan för småbarnspedagogik (Svenska bildningstjänster, Resultatenheten 2017). Personalen uppmanar sina kollegor att se det digitala verktyget som ett redskap för att stöda barnets lärande. När man planerar den

pedagogiska verksamheten så kan man använda digitala verktyg istället för de traditionella metoderna.

Den intervjuade personalen uppmanade därför sina kollegor att använda den analytiska kompetensen där de analyserar det digitala verktygets potential som en enskild enhet för att sedan föra in den i den helhet som verksamheten bildar (Madsen 2001 s. 231–234). För att stärka den analytiska kompetensen och sina kunskaper i IKT så uppmanade den intervjuade personalen sina kollegor att gå på fortbildningar då de erbjuds.

Personalen ansåg att det som behöver utvecklas är tydligare instruktioner om hur IKT bör användas i barngruppen. Man önskade tydliga riktlinjer och visioner för det pedagogiska användandet. Speciellt önskades information om vilka applikationer som passar sig för pedagogisk verksamhet. Grunderna för planen för småbarnspedagogik anger som riktlinjer att barnen ska få använda digitala verktyg för att kommunicera, spela, göra kreativa uppgifter samt lära sig förstå de digitala verktygens roll i dagens samhälle (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24).

Ett utvecklingsområde som personalen också starkt poängterade var behovet av information om IT-säkerhet och användarrättigheter. Här säger Grunderna för planen för småbarnspedagogik att personalen ska bör kunna handleda barnen i användandet av IKT på ett tryggt sätt (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24). Därför kan man dra slutsatsen att IT-säkerheten bör förbättras för att uppfylla målsättningarna i styrdokumentet.

Man kan tolka personalens generella utvecklingsbehov som en önskan att få mera stöd för att uppfylla den femte kompetensen. Den femte kompetensen innebär att man integrerar de fyra övriga kompetenserna; den produktiva kompetensen, den expressiva kompetensen, den kommunikativa kompetensen samt den analytiska kompetensen till en helhet och baserat på dessa bildar den socialpedagogiska verksamheten (Madsen 2001 s. 234–236). Personalen uppfyller de fyra kompetenserna i Madsens bildningsblomma (figur 1) var för sig. För att förena dessa till en helhet ser de ett behov av tydligare riktlinjer, praktisk information och fortbildningar.

8 DISKUSSION

Tillsammans med Svenska bildningstjänster i Esbo har vår gemensamma målsättning varit att undersöka hur IKT används på daghem och förskolor i Esbo i praktiken, samt att lyfta fram exempel på god praktik och eventuella utvecklingsbehov. Det här har förverkligats genom intervjuer med personal från daghems och förskole-enheter.

I det första kapitlet kommer vi att diskutera resultat jämfört med våra frågeställningar och vilka slutsatser man kan dra från dessa. Vi kommer även att framföra våra egna rekommendationer och vilken arbetslivsrelevans vi anser att examensarbetet har, samt breda rum för vidare forskning.

I det andra kapitlet diskuterar vi metoden och examensarbetets trovärdighet. Dessutom diskuterar vi examenarbetets generaliserbarhet och vilken arbetslivsrelevans vi ser i det.

8.1 Resultatdiskussion

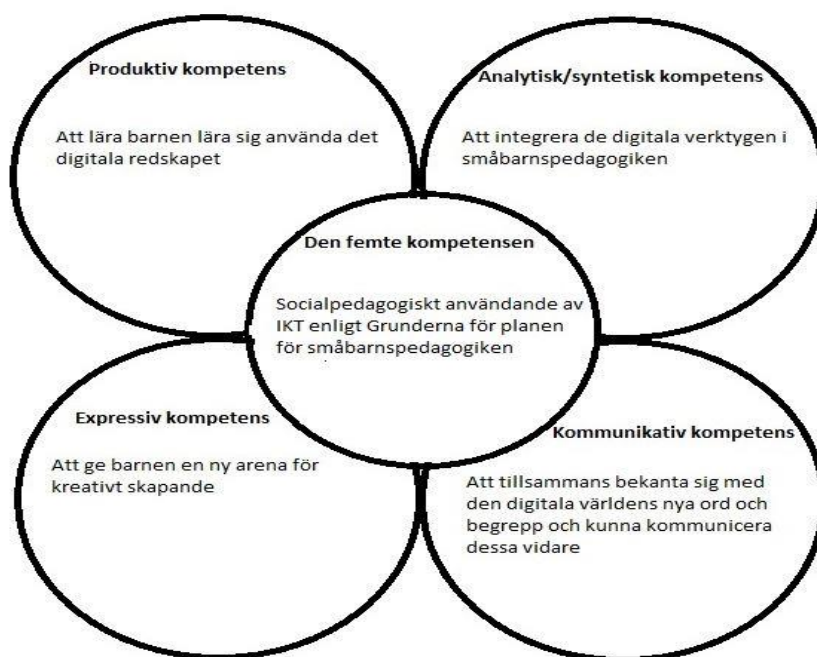
Vårt examensarbete har från första början fokuserat på två olika områden; barnens användande i praktiken och personalens tankar och åsikter. I den första delen av resultatdiskussionen kommer vi att fokusera på frågeställningarna kring barnets användande av IKT på daghemmen och i förskolan.

Digital kompetens är en viktig färdighet som behövs i samhället med tanke på digitaliseringen. Den behövs i barnens och familjens vardag, för kommunikation mellan människor och för att kunna vara delaktig i samhället. För att uppnå målen som är skrivna i grunderna för planen för småbarnspedagogik behöver daghemmen och förskolan har tillgång till olika digitala verktyg. Vi kan efter intervjuerna konstatera att det finns tillgång till diverse olika IKT-redskap på daghemmen i Esbo och att de används i bästa möjliga mån.

I en av våra frågeställningar ville vi ta reda på hur och när barnen använder IKT-redskap under daghemstiden och i förskolan. Tillgången till IKT-redskap fanns och barnen använde dem tillsammans med personalen. Det digitala verktyg som fanns på alla

daghem och i förskolan, som användes mest var pekplattan. Pekplattorna var i stort sett med hela dagen, då man på ett enkelt sätt kunde dokumentera händelser eller ta reda på information. Barnen hade således inte fri användning av pekplattorna utan den skedde i kontrollerade situationer och med en vuxen närvarande eller i närheten. Barnen var de som huvudsakligen använde pekplattorna och personalen fanns till stöd om så behövdes. Som slutsats kan vi säga att barnen använder IKT-redskapen till olika saker, med en vuxen närvarande eller i närheten. Applikationerna som användes var pedagogiskt förnuftiga och utvalda, exempelvis för att koda. Kameran gjorde det enkelt att dokumentera verksamheten. Barnen kunde skapa musik eller göra egna historier och berättelser.

För att visualisera hur de digitala verktygen användes som ett socialpedagogiskt redskap har vi använt Madsens bildningsblomma (jmf. Figur 1).

Figur 8 Vår tolkning av Madsens bildningsblomma (2001)

Vår tolkning är att den analytiska kompetensen är förmågan hos personal inom småbarnspedagogiken att se hur de digitala verktygen lämpar sig för den dagliga verksamheten på ett sätt som stärker den enskilda barnets självförtroende och ökar delaktigheten i gruppen.

Vi anser att den kommunikativa kompetensen sker när man tillsammans i barngruppen bekantar sig med de digitala redskapen och lär sig innebörden av de många nya uttrycken som den digitala världen för med sig i en miljö där alla barn inkluderas och får uttrycka sin åsikt.

Vi anser också att den expressiva kompetensen är möjligheten att erbjuda barnen en ny plattform för kreativt skapande där alla barn kan öva på sina unika färdigheter i en uppmuntrande och positiv miljö. De digitala verktygen kan användas som en ny uttrycksform för sådant som är svårt att uttrycka i ord, till exempel genom att fotografera, filma eller göra teckningar på pekplattan.

Vi anser att den produktiva kompetensen representerar förmågan att kunna lära barnen att självständigt använda digitala redskap för att utforska, undersöka och lära sig mera. Kompetensen innebär enligt oss att man skapar en trygg, tillåtande miljö där barnen under handledning får pröva på de mångsidiga funktionerna som pekplattan erbjuder.

Vår tolkning är att tillsammans bildar dessa kompetensen den femte kompetensen, vilket representerar ett socialpedagogiskt användande av IKT. Samtidigt anser vi att den femte kompetensen i det här fallet också representerar ett användande av IKT som motsvarar riktlinjerna i Grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Vår tolkning är att tillsammans bildar dessa kompetensen den femte kompetensen, vilket representerar ett socialpedagogiskt användande av IKT. Samtidigt anser vi att den femte kompetensen i det här fallet också representerar ett användande av IKT som motsvarar riktlinjerna i Grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Den andra frågeställningen vi ställde oss var hur användningen av IKT-redskap i daghemmen motsvarade grunderna för planen för småbarnspedagogiken. I daghemmen hade man först börjat med att pröva på hur de digitala redskapen fungerade. Efter hand hade man sedan strukturerat användningen av redskapen i sin verksamhet för att skapa en trygg lärandemiljö där barnen kan undersöka och observera de digitala redskapen. Det finns ännu en lång väg att gå innan de digitala redskapen har blivit implementerade till sin fulla potential. Att pekplattorna underlättade den digitala dokumentationen var

något som man på daghemmen förstod direkt. Fokuset i användningen av de digitala redskapen är att låta barnen undersöka och observera digitala redskapens roll. Efter att ha analyserat vårt resultat kan vi dra slutsatsen att daghemmen jobbar flitigt för att bättre få in de olika IKT-redskapen i verksamheten. Daghemmen har med begränsade instruktioner infört de digitala redskapen i verksamheten och använt dem i överensstämmelse med målen för den digitala kompetensen i grunderna för planen för småbarnspedagogiken.

I den andra delen av resultatdiskussionen fokuserar vi på frågeställningarna kring personalens tankar om IKT-användandet på enheterna. Den första frågeställningen var vad personalen anser om pekplattor som socialpedagogiskt redskap på daghem och förskolor? I resultatet framkom det tydligt att personalen var positivt inställd till att använda pekplattor i barngruppen, tillsammans med övriga digitala verktyg. Vi konstaterade i analysen att detta bildar en bra verksamhetskultur som främjar utforskande och lärande. Vi kunde också konstatera att personalen i enighet med grunderna för planen för småbarnspedagogik (Utbildningsstyrelsen 2016) ville bygga verksamheten på en pedagogisk grund och såg vikten i att ge barnen en bra mediafostran. De slutsatser vi kunde dra av resultatet och analysen var att personalens intentioner motsvarade den standard som finns i grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Den andra frågeställningen var vilka utvecklingsmöjligheter ser personalen, vilka exempel på god praktik kan de ge och hurdana resurser behövs? Här kan man konstatera att även om personalen strävade efter att följa målsättningarna i grunderna för planen för småbarnspedagogik (utbildningsstyrelsen 2016) så lyfte man själva fram att det ibland är svårt att göra användandet av IKT till en naturlig del av vardagen och att man saknade tydliga riktlinjer för hur man använder de digitala verktygen på ett enhetligt sätt. Här tror vi att många av de utvecklingsbehov som personalen lyfte fram finns i de nya grunderna för planen för småbarnspedagogik, som var väldigt ny när intervjuerna utfördes, samt i Svenska bildningstjänster i Esbos egen plan för småbarnspedagogik som utkommit efter att intervjuerna gjordes.

Personalen lyfte fram många bra exempel på bra praktik, som att ett bra skydd för pekplattorna möjliggör ett mer barncentrerat användande, då barnen kan utforska pekplat-

torna på egen hand med mindre risk att de av misstag går sönder. En annan sak som man poängterade var att gå på fortbildningar då det är möjligt. Vi håller med och tror att en förutsättning för pedagogisk verksamhet med digitala verktyg är att personalen känner sig säkert i användningen och känner till hur man i praktiken kan använda dessa. Den kunskapen tror vi att man når bäst genom fortbildning, men håller även med den intervjuade personalen i att man kan lära sig mycket av varandra och barnen.

Vi rekommenderar att man tar till godo de många exemplen personalen hade på god praktik. Man lyfte fram flera bra applikationer och deras pedagogiska användningsområden. Vi rekommenderar att man fortsätter erbjuda fortbildningar i användningen av digitala verktyg samt olika applikationer. Fortbildningen bör betona hur användandet av digitala verktyg tillämpas i den dagliga pedagogiska verksamheten i enlighet med Grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Ett starkt utvecklingsbehov personalen tog upp var IT-säkerheten. Man kände att man fått bristfälligt med information om ämnet. Den slutsats vi drog var att personalen var rätt utelämnad till sitt eget kunnande eftersom det saknades ett enhetligt system för hur pekplattorna och dess olika funktioner skulle hanteras. Som exempel kan vi nämna inloggningsuppgifter för att köpa applikationer.

Vi rekommenderar att man ser över IT-säkerheten och hur man introducerar digitala verktyg för personalen på enheterna. Säkerhetsbristerna som tas upp av personalen är i våra ögon allvarliga och strider dessutom mot grunderna för planen för småbarnspedagogik som anser att användandet ska vara säkert och tryggt för barnen. (Utbildningsstyrelsen 2016 s. 24)

Det finns en oändlig mängd av olika applikationer och det är en mycket krävande uppgift att hitta applikationer som har ett pedagogiskt mervärde och som passar in i den planerade verksamheten. Vi föreslår därför som vidare forskning att man i framtiden samlar ihop, testar och presenterar de bästa applikationerna med ett pedagogiskt mervärde.

8.2 Metoddiskussion

Vi genomförde fyra semistrukturerade gruppintervjuer med 13 personer som representerade tre daghem och två förskolor. Målsättningen var att utföra fyra olika semistrukturerade gruppintervjuer på fyra olika daghem, men efter diskussion med uppdragsgivaren blev det bestämt att vi höll våra gruppintervjuer på tre daghem och en förskola. På ett av daghemmet fanns även skild förskola som hade en representant med under intervjun. Varje intervjutillfälle fördes på respektive daghem och förskola. Gruppintervju var en lämplig metod för oss då vi i vårt arbete ville lyfta fram erfarenheter och åsikter från personalen enligt våra frågeställningar. Gruppintervju var således också bra för oss då de intervjuade kunde komma ihåg nya saker efter att hört någon annan i gruppen tala. Eftersom vi bandade in våra intervjuer med bandspelare och sedan transkriberade dem, valde vi att göra en meningskoncentrering när vi presenterade resultatet, för att garantera enheterna och de intervjuade anonymitet. Valet av att göra gruppintervju på fyra olika enheter gav oss tillräckligt med deltagande personer, både under varje gruppintervju och sammanlagt. Vi fick tillräckligt med information för att kunna bearbeta ett resultat utifrån våra frågeställningar.

Valet av att göra gruppintervjun semistrukturerad, vilket innebar att vi på förhand hade bestämt vilka teman som behandlades och med hjälp av vår intervjuguide (bilaga 1), gjorde att alla höll sig till temat och att vi fick svar på våra frågeställningar. Vi skickade även ut vår intervjuguide i förväg till alla enheter. Personalen hade tid att förbereda sig på vad som skulle diskuteras under intervjun och även att välja om man vill delta eller inte. En semistrukturerad gruppintervju gav utrymme för oss att fördjupa oss i frågorna och ställa följdfrågor. Intervjuerna hade således även passlig längd för alla deltagarna då det fanns förutbestämda teman som diskuterades. Vi var nöjda med vår intervjuguide, men den kunde ha jämförts bättre med användandet av IKT-redskap i Grunderna för planen för småbarnspedagogik.

Vår arbetsfördelning under intervjuerna fungerade bra. Vi deltog båda under alla intervjuer och höll huvudansvaret för två intervjuer var. Den huvudansvarige fungerade således som moderator; såg till att intervjun följde temat och såg till att alla kom till tals.

Den andra fungerade som stöd under intervjun, antecknade observationer, ställde följdfrågor samt skötte om ljudinspelningen.

Vi har under hela processen arbetat för att göra vårt examensarbete trovärdigt enligt Brinkmann & Kvale (2014 s. 296–298). Vi har dubbelkollat varandras del i arbete genom att göra om samma uppgift för att se om vi kommit till ett snarlikt resultat. Vi har till exempel lyssnat och läst igenom intervjun från band och jämfört den med den transkribering som den andre gjort.

Det vi kunde ha förbättrat är att vi kunde ha använt flera källor för att göra vår analys mer mångsidig, men vi känner ändå att vi uppnått syftet med arbetet som helhet. Trovärdigheten kunde ha höjts genom att vi valt daghemmen slumpmässigt, men vi tror inte att det skulle ha påverkat resultatet nämnvärt. För att hålla arbetet relevant har vi under hela arbetsprocessen hållit oss nära syftet och frågeställningarna, varje del av processen har utgått från dessa.

Vårt mål har varit att vara öppen med vår metod och på det sättet möjliggöra en liknande studie för att se om den skulle komma till samma resultat. Vi valde av etiska skäl att göra en meningskoncentrering av intervjuerna, vilket möjligtvis har påverkat generaliserbarheten då alla enheters resultat presenteras som ett. Informationen som framkom i intervjuerna och de enskilda enheternas arbetsmetoder var dock så enhetliga och utan motstridigheter, att vi ser resultatet som trovärdigt och generaliserbart. För att ytterligare öka trovärdigheten och generaliserbarheten presenterade vi en översikt över informanterna, vilket underlättar ifall man vill granska och upprepa vår studie. Översikten visar också att personalen representerar en mångfaldig grupp. Därför anser vi att examensarbetet är generaliserbart enligt Brinkmann & Kvale (2014 s. 310) för de daghem som använder IKT med barnen.

Vi tror att detta examensarbete kommer att vara till nytta för Svenska bildningstjänster i Esbo stad och att det finns många bra exempel på god praktik som övriga daghem och förskolor kan ta till sig. Vårt mål var att ge en överblick över hur IKT används i praktiken i barngrupper och vi anser att vi fått en mångsidig bild som vi nu vill föra vidare.

KÄLLOR

- Antoniou, Mariana N; Bowe, Steven J; Garrett, Chelsea; Huber, Brittany; Kaufman, Jordy & Tarasuik, Joanne. 2015. Young children's transfer of learning from a touchscreen device. *Computers in Human Behavior*. Vol. 56 s. 56-64
- Berglund, Stig-Arne & Cederlund, Christer. 2014. *Socialpedagogik – pedagogiskt socialt arbete*. Uppl. 1. Stockholm: Liber. 183 s.
- Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar. 2009. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Uppl. 2:2. Lund: Studentlitteratur. 370 s.
- Brinkmann, Svend & Kvale, Steinar. 2014. *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Uppl. 1:3. Lund: Studentlitteratur. 412 s.
- Brunell, Eva. 2017, SS: Barnombudsmannen vill begränsa användningen av teknik i skolan, *Yle Nyheter*, 07.08.2017 Tillgänglig: <https://svenska.yle.fi/artikel/2017/08/07/ss-barnombudsmannen-vill-begransa-anvandningen-av-teknik-i-skolan> Hämtad: 21.10.2017
- Couse, Leslie J. & Chen, Dora W. 2010. A tablet computer for young children? Exploring its viability for early childhood education. *Journal of Research on Technology in Education*. Vol. 43. No 1 s. 75-98
- Crescenzi, Lucrezia; Jewitt, Carey & Price, Sara. 2014. The role of touch in preschool children's learning using iPad versus paper interaction. *Australian Journal of Language and Literacy*. Vol. 37. No. 2 s. 86-95
- De Vires, Peter. 2013. The use of technology to facilitate music learning experiences in preschools. *Australian Journal of Early Childhood*. Vol 38. No 4 s. 5-12
- Esbo stad. 2016. *Läroplan för förskoleundervisningen på svenska i Esbo*. Tillgänglig: http://www.espoonrekry.fi/sv-FI/Utbildning_och_fostran/Forskoleundervisning Hämtad: 23.08.2017
- Finlands officiella statistik (FOS), 2016. *Befolkningens användning av informations- och kommunikationsteknik*. Tillgänglig: http://www.stat.fi/til/sutivi/index_sv.html Hämtad: 19.2.2017
- Geist, Eugene A. 2012. A qualitative examination of two-year-olds interaction with tablet based interactive technology. *Journal of Instructional Psychology*. Vol 39. No 1 s. 26-35
- Hansson, Fredrik. 2017, Studie: Barn som använder skärmar börjar prata senare, *Expressen*, 05.05.2017 Tillgänglig: <https://www.expressen.se/halsoliv/halsa/barn/studie-barn-som-anvander-skarmar-borjar-prata-senare/> Hämtad: 21.10.2017

- Jacobsen, Dag Ingvar. 2007. *Förståelse, beskrivning och förklaring – Introduktion till samhällsvetenskaplig metod för hälsovård och socialt arbete*. Uppl. 1:3. Lund: Studentlitteratur. 316 s.
- Madsen, Bent. 2001. *Socialpedagogik*. Lund: Studentlitteratur. 344 s.
- Piotrowski, Jessica Taylor & Krcmar, Marina. 2017, Reading with hotspots: Young children's responses to touchscreen stories. *Computers in Human Behavior*. Vol 70. S. 328–334
- Svenska bildningstjänster, Resultatenheten. 2017. *Plan för småbarnspedagogik på svenska i Esbo*. Tillgänglig: http://www.esbo.fi/sv-FI/Utbildning_och_fostran/Smabarnspedagogik/Bra_att_veta_om_smabarnspedagogik/Plan_for_smabarnspedagogik Hämtad: 23.08.2017
- Sveriges Radio. 2017, *Mycket skärmtid stör sömnen för små barn*. 18.04.2017. Tillgänglig: <http://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=406&artikel=6674051> Hämtad: 21.10.2017
- Tabermann, Johannes. 2016, *Våra barn rör på sig alarmerande lite – Finland inget undantag*, *Yle Nyheter*, 16.11.2016 Tillgänglig: <https://svenska.yle.fi/artikel/2016/11/16/vara-barn-ror-pa-sig-alarmerande-lite-finland-inget-undantag> Hämtad: 21.10.2017
- Tenk. 2014. *Hyvä tieteellinen käytäntö*. Tillgänglig: <http://www.tenk.fi/fi/htk-ohje/hyva-tieteellinen-kaytanto> Hämtad: 31.10.2016
- Utbildningsstyrelsen. 2016. *Grunderna för planen för småbarnspedagogik*. Tillgänglig: http://www.oph.fi/download/179348_grunderna_for_planen_for_smabarnspedagogik_2016.pdf Hämtad: 26.10.2016
- Ward, Victoria. 2013, *Toddlers becoming so addicted to iPads they require therapy*, *The Telegraph*, 21.04.2013 Tillgänglig: <http://www.telegraph.co.uk/technology/10008707/Toddlers-becoming-so-addicted-to-iPads-they-require-therapy.html> Hämtad: 21.10.2017

BILAGA 1 - INTERVJUGUIDE

Intervjuguide			
Del 1: Personal	Personal 1	Personal 2	Personal 3
Namn?			
Ålder?			
Utbildning?			
Arbetserfarenhet?			
IKT Kunskapsnivå			
Del 2: IKT på daghemmet	Frågor		
Tema 1: Daghemmet IKT-användande	Hurdan IKT används på ert daghem? Hur länge har ni haft möjlighet att använda den? Vilka åldersgrupper har tillgång till den?		
Tema 2: Praktiska situationer där barnen använder IKT	Till vad använder ni IKT? I vilka situationer?		
Tema 3: Personalens tankar om användandet av IKT på daghem	Hur känns det att använda IKT i verksamheten? Vad är era egna åsikter om att IKT används?		
Tema 4: Funktionaliteten kring användandet av IKT i praktiken	Vad fungerar bra? Vad skulle ni vilja förbättra? Har ni några goda råd att ge?		

BILAGA 2 – BREV TILL DAGHEMMEN

Hej!

Vi är två stycken tredje årets socionom studeranden från Arcada. Vi håller på att göra vårt examensarbete i samarbete med Esbo stad svenska bildningstjänster och arbetet går ut på att utforska hur informations- och kommunikations teknik(IKT) används i praktiken på daghem.

För att bäst kunna ta reda på hur IKT används i praktiken har vi valt att göra en intervjustudie där vi intervjuar daghemspersonalen i grupp. Vi har diskuterat med [redacted] och fick av [redacted] veta att Ni gärna ställer upp på intervjun. Vi kommer ta kontakt med er per telefon på fredag (10.3) för att närmare diskutera passliga tider för intervjun.

Vi har bifogat en intervjuguide i meddelandet där ni kan se vilka teman och frågor som kommer att diskuteras. Intervjun kommer ta ca 30-45 minuter och vi kommer att banda in den på bandspelare. Vi garanterar anonymitet när vi bearbetar intervjun i efterhand, man kommer inte att kunna utpeka vem som deltagit när vi framställer resultatet. Det är frivilligt att delta i intervjun och man har möjlighet att inte besvara frågor eller avbryta intervjun om man känner för det.

Vid vidare frågor tveka inte på att kontakta någondera av oss per mail eller telefon:

Anton Blomqvist; [redacted] blomqvan@arcada.fi

Charlotta Forsén; [redacted] charlotta.forsen@arcada.fi

Tack på förhand!

Med vänlig hälsning

Anton Blomqvist & Charlotta Forsén